

De handelingen Gods met zijn knechten en gunstvolk hier op aarde

Vier preken over de ontmoetingen van Paulus en Silas te Filippi

Waarvan één gedaan bij gelegenheid van een Voorbereiding vóór, en één op het Heilig Avondmaal

door ds. M. HOFMAN

Predikant van de Gereformeerde Gemeente te Krabbendijke

Uitgave: BOEKHANDEL C. VAN VELZEN Cz. KRABBENDIJKE

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2006

INHOUD

VOORWOORD

1. DE EERSTE VRUCHT OP DE PREDIKING DER APOSTELEN TE FILIPPI.

Handelingen 16:13-15.

En op de dag des Sabbats gingen wij buiten aan de rivier waar het gebed placht te geschieden en nedergezeten zijnde spraken wij tot de vrouwen die samengekomen waren. En een zekere vrouw, met name Lydia, een purperverkoopster van de stad Tyatire, die God diende, hoorde ons, welker hart de Heere heeft geopend dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd. En als zij gedoopt was, en haar huis, bad zij ons, zeggende: indien gij hebt geoordeeld dat ik de Heere getrouw ben, zo komt in mijn huis en blijft er. En zij dwong ons.

2. DE DUIVEL UITGEWORPEN EN BESCHAAMD

Handelingen 16: 16-18.

En het geschiedde als wij tot het gebed henen., gingen, dat een zekere dienstmaagd, hebbende enen waarzeggenden geest, ons ontmoette, welke haar heren groot gewin toebreacht met waarzeggen. Dewelke volgde Paulus en ons achterna en riep, zeggende: deze mensen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons de weg van de zaligheid verkondigen. En dit deed zij vele dagen lang. Maar Paulus, daarover ontevreden geworden zijnde, keerde zich om en zeide tot de geest: ik gebied u in de Naam van Jezus Christus, dat gij van haar uitgaat. En hij ging uit terzelfder ure.

3. PAULUS EN SILAS TE FILIPPI MISHANDELD

Handelingen 16: 19-24.

Als nu de heren van dezelve zagen dat de hoop huns gewins weg was, grepen zij Paulus en Silas en trokken ze naar de markt voor de Oversten. En als zij ze tot de hoofdmannen gebracht hadden, zeiden ze: deze mensen beroeren onze stad, daar ze Joden zijn. En zij verkondigen zeden die het ons niet is geoorloofd aan te nemen, noch te doen, alzo wij Romeinen zijn. En de schare stond gezamenlijk tegen hen op en de hoofdmannen, hunne klederen afgescheurd hebbende, bevalen hen te geselen. En als zij hun vele slagen gegeven hadden, wierpen zij hen in de gevangenis en geboden de stokbewaarder dat hij ze zekerlijk bewaren zou. Dewelke, zulk een gebod ontvangen hebbende, wierp hen in de binnensten kerker en verzekerde hun voeten in den stok.

4. DE GEVANGENEN GTE FILIPPI VERBLIJD

Handelingen 16: 25.

En omtrent middernacht baden Paulus en Silas; en zongen Gode lofzangen. En de gevangenen hoorden naar hen.

VOORWOORD

Het blijft voor mij voortdurend een wonder dat de door ons uitgegeven eenvoudige leerredenen zoveel aftrek vinden in ons vaderland; ja zelfs over de oceaan nog gevraagd worden. Een wonder zeggen wij, dat wij, die geen profeet noch profetenzoon in afkomst waren, maar een eenvoudige burger in een afgelegen dorpje van ons land, uit arme ouders geboren, door woord en geschrift een plaats in veler harten en gezinnen mochten ontvangen.

Sprak de Heere in het Oude en Nieuw Testament op extra ordinaire wijze door de zodanigen, die door bijzondere en ongedachte wegen door Hem tot dat werk waren afgezonderd, het was geen wonder dat degenen die uitgaven dat ze profeten of apostelen waren (Openb. 2) het meeste op de zodanigen waren verstoord, omdat zij niet konden verdragen dat zij, die bij hen naar hun schatting zo ver achterstonden, de gunst van het volk verwierven en een plaats in de Gemeenten ontvingen, die zij met al hun geleerdheid en vermeend recht daarop, niet konden machtig worden.

Mag het nu voor onszelf een wonder wezen dat wij, nietig schepsel, daartoe verwaardigd worden, dat de Heere getuigenis geeft aan een eenvoudige pennenvrucht. Voorzeker blijft kwade verdenking, als zouden wij zelf bedoeling hebben en kwade naspraak om de gebreken uit de verhandelde stoffen te zoeken, niet achterwege. Het kan ons evenwel zoolang wij de tekenen van 's Heeren gunst daarop mogen wegdragen, niet weerhouden voort te gaan om nog enkele van onze preekjes het licht te doen zien. Vandaar dat wij u, mijn dierbare vrienden, die ons zelf verzocht hebt deze stoffen het licht te doen zien, én allen die ze in handen moogt krijgen, deze leerredenen over Paulus en Silas te Filippi aanbieden.

Geeft de Heere ons nog tijd en krachten, dan zullen wij trachten ook de nog overige van het kapittel voor de drukpers gereed te krijgen. Ontvang deze van ons als de vorige uitgaven van zulk een arbeider in 's Heeren wijngaard, die zeer wel weet dat hij ver achterstaat bij velen van onze tijd die er zich slechts op toeleggen om woorden en zinnen te passen en te snijden naar de smaak van een volk, dat meer op de bast en buitenkant, dan op 't wezen en 't innerlijke let. Maar die zich eveneens bewust is uit 's harten grond het welzijn van Gods arme volk te beogen en daarom zowel hun zonden als hun genaden zoekt open te leggen. En inzonderheid de droeve toestand van onze dagen hun zoekt voor ogen te stellen, of het de Heere behagen mocht ze nog te doen opwaken eer de Heer des Huizes komt om rekening te houden met Zijn knechten. Zoekt daarom ook in dit werkje naar het goud, en laat u het andere, dat u mensenwerk acht, ter verbranding en bidt met ons om de vrede van Jeruzalem.

Dat de Grote Meester ons hierin leide en voorga en het voor uw zielen ten zegen doe gedijen, is de wens van

Uw heilzoekende Vriend,

M. HOFMAN.

Krabbendijke, september 1924.

EERSTE PREEK over Handelingen 16: 13-15

DE EERSTE VRUCHT OP DE PREDIKING DER APOSTELN TE FILIPPI.

Zingen Psalm 107 : 8

Lezen Handelingen 16:1-15

Psalm 88: 7.

Psalm 33: 10, 11

Psalm 95: 1.

Voorafpraak.

Waarde toehoorders

Deze psalm draagt het opschrift: *Een onderwijzing van Heman den Ezrahiet*. Het lijdt geen tegenspraak, hoewel er meer anderen van diezelfde naam in de heilige Waarheid getekend staan, dat deze Heman was de koorzanger van Israël, die in Davids dagen leefde. Hij was een nakomeling van den goddeloze Korach, die in Numeri 16 gebrandmerkt staat als een snode opstandeling tegen Mozes en Aäron, die toen met de anderen van dat oproerig rot levend ter hel gevaren zijn. Hij was dan een kleinzoon van de Godvruchtige Samuël, den zoon van Hanna. Hij wordt in het geslachtsregister (1 Kron. 6 : 33) de zoon van Samuël genaamd. Maar eigenlijk was hij de zoon van Samuël's zoon Joël, die ons in Sam. 8:3-5 aangewezen wordt als een diefachtige rechter in Israël. Die geschenken van het volk nam om het recht te buigen. Waarom het volk van hem niet wilde geregeerd wezen. Opmerkelijk is de eeuwige vrijmacht Gods, dat Hij het eerste geslacht van Samuël voorbij gaat (Joël en Abia) en dat Hij een kleinzoon van Samuël uit zijn kindskinderen als een bijzondere gunsteling aanneemt. En dat om den hoorn te verheffen in het huis des Heeren en daar de lof des Heeren uit te galmen. De naam Heman betekent: veelheid of menigte. Zeker, eensdeels zinspelende op de grote weldaad, die de Heere hem bewezen had, waarvan we lezen 1 Kron. 25: 5 *Want God had aan Heman veertien zonen en drie dochters gegeven*, als een gift Gods. God had ze hem gegeven als een zaad van de Heere. Die wij alle veertien met name genoemd (1 Kron. 25) in de dienst van het huis des Heeren werkzaam vinden met cimbalen, harpen en luiten. Anderdeels vinden wij in Heman's eigen persoon, namelijk betreffende zijn zielsleven, een veelheid of me: nipte van vervaarnissen, twijfelmoedigheden, droefheid en doodbrakende toestanden, zoals deze psalm ons daar: van de overvloedige bewijzen levert. Zelden zullen we in de Waarheid zulk een aaneenschakeling van bittere jammerklachten betreffende eigen zielsstand vinden, althans niet bij zulk een die voor David en alle ware gelovigen de hoorn verheffen moet om de grote rijkdom en volheid de genade Gods in Christus uit te galmen voor verloren zondaren.

Vragen wij naar de reden van zulk een voor ons duistere weg, waarin Heman geleid werd?

Ach, geliefden, ze is bij de ware vromen zo ver niet te zoeken. Zeker zal het ontdekkend licht van de Heilige Geest Heman en al de gelovigen leiden bij hun afkomst. Deze is soms evenals Heman van goddeloze ouders, die nergens voor deugden maar slechts als smakeloos zout weggeworpen waren, die op de mesthoop van hun begeerlijkheid zolang

zaten tot dat God hun ongerechtigheid niet langer kon gedogen en ze wegwierp met een mannelijke wegwerping.

Heman en alle gelovigen, hebben zij redenen of niet om op hun afkomst in de bloede al of niet met diepe weemoed te staren, zij weten wie ze zelf zijn geworden door de zonde en hoe ze zich nog dagelijks een plaats in de tegenwoordigheid des Heeren onwaardig maken; daarom zouden ze de goedertierenheden des Heeren wel luid willen uitroepen voor alle ware Israëlieten en hun toeroepen dat er geen nood is voor Sions gebondenen, dat ze haast uit de kuil zonder water zullen uitgelaten worden. Maar als ze zien op hun eigen ongelijkvormigheid, dwaasheid en onkunde in de weg der gerechtigheid, dan zijn ze als Heman twijfelmoedig en bevreesd dat ze nog als huichelaar zullen openbaar worden. Is het wonder, dat, als een zodanige een getuigenis af moet leggen, als Davids Ziener in het huis des Heeren en zelf zich voelt als een afgezonderde onder de doden en als een verslagene, die in het graf ligt, dat hij uitroept: *Heere, waarom verstoot Gij mijn ziel en verbergt Uw aanschijn voor mij?*

Zeker een bewijs dat duisternis en strijd zoveel de overhand bij hem had dat het bij hem vaststond als het ooit gebeuren zou dat zijn ziel in de ruimte gesteld werd, het wonder even groot was alsof. de dden uit de graven opstonden. Daarom zegt hij: *Zult Gij wonder doen aan de doden of zullen de overledenen opstaan; zullen ze U loven? Sela.* Is 't waar dat het de vrijmachtige God behaagde zulke doodbrakende Hemans in Zijn huis en dienst te gebruiken en door hun woord geestelijk dden, die als in een graf van onwetendheid en blindheid nederliggen, op te wekken en voor anderen tot moed en troost te dienen, dan vallen ze zeker zelf er buiten en zullen als de grote muren van Jericho vallen op het blazen van hun armzalige ramshoorn altijd met de Apostel uitroepen: *opdat de uitnemendheid der kracht Godes zij en niet uit ons.* O, wat hadden de Profeten en Apostelen, die zelf maar afschrapsel en uitvaagsel van anderen gehouden waren, dat toch gedurig voor ogen te houden als de Heere door dienst van mensen Zijn gezegend rijk wil uitbreiden, zij al maar zelfverloochening aan de dag moesten leggen. Was het niet in inwendige duisternis betreffende hun eigen zielsstand, dan was het in uitwendige vervolging en smaad. Maar dat rekenden zij alleen als loon op hun arbeid dat de doden levend gemaakt werden door de kracht van de Heilige Geest en dat Zijn goedertierenheid verteld werd aan degenen die in het graf van zonden, ja van heidense onwetendheid besloten lagen.

Laat ons dit nader bezien in de heilige historie die voor ons ligt opengeslagen, hoe de Heere Zijn wonderen in het land der vergetelheid openbaar maakte.

Tekst: Handelingen 16:13-15.

En op de dag des Sabbats gingen wij buiten aan de rivier waar het gebed placht te geschieden en nedergezeten zijnde spraken wij tot de vrouwen die samengekomen waren. En een zekere vrouw, met name Lydia, een purperverkoopster van de stad Tyatire, die God diende, hoorde ons, welker hart de Heere heeft geopend dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd. En als zij gedoopt was, en haar huis, bad zij ons, zeggende: indien gij hebt geoordeeld dat ik de Heere getrouw ben, zo komt in mijn huis en blijft er. En zij dwong ons.

Het kapittel dat voor ons ligt opengeslagen geeft ons de dierbaarste aanwijzingen van de grote vrijmacht Gods in het roepen en bekwamen, zoowel als in het uitzenden en besturen van zijn knechten. De steden van Lycaonië (Lystre en Derbe) in het eerste vers genoemd, waren voor de Apostelen plaatsen waarvan op hun vorige reis grote herinneringen waren achtergebleven. Ze hadden dáár tevoren het Evangelie verkondigd; een kreupele, die nooit had gewandeld, genezen. Het volk had ze trachten te vergoden,

maar op hun weigering daar, na (door Joden van Thessalonica overreed) gestenigd. Deze weg passeert veelal het volk van God in de wereld: *willen ze geen verering ontvangen, dan moeten ze stenen ontvangen*. Evenwel door een wonder van Gods genade kreeg de Apostel kracht om op te staan als de vijanden vertrokken waren en de vrienden hem omringden.

Opmerkelijk is het, dat ze thans bij hun tweede bezoek aan die plaatsen, de vrucht van hun vorige arbeid terugvinden. Ze ontmoeten nu een Timótheüs, die wel, licht op de prediking tevoren in zijn jeugd in het hart gegrepen was, waarom Paulus hem dikwijls noemt zijn geestelijke zoon. Deze Timótheüs had een vader, die een Griek of Heiden was, doch een godzalige moeder en grootmoeder volgens 2 Tim. 1:5. Wellicht meer broeders en zusters, maar hij als éénling gegrepen uit dat huisgezin. O wonder van de grote vrijmacht Gods over deze jongen, maar tevens een grote sterkte voor de zoveel bestreden knechten des Heeren, die wellicht meenden daar op rotsen geploegd te hebben, doch hier het Woord des Heeren vervuld zagen: *Werp uw brood uit op het water, gij zult het vinden na vele dagen*. Niet alleen zouden ze in hem een kind des Heeren zien opgroeien, maar tevens een knecht, die straks als trouw medearbeider in het grote werk des Heeren de Apostelen en de Gemeenten zou dienen.

Vervolgens zullen wij de Apostelen in verschillende voornemens om hier en daar te gaan prediken, door de Geest zien verhinderd. Het Woord kwam hier duidelijk in vervulling: *Ik zal mij ontfermen diens Ik mij ontferme en zal barmhartig zijn, dien Ik barmhartig ben*. Is het waar, dat ook in sommige van die plaatsen waar de Apostelen thans verhinderd werden te gaan, later het Evangelie gebracht is, dan wijst ons dit ten duidelijkste aan dat de Heere Zelf tijd en wijze ordent wanneer en hoe Hij Zijn knechten zendt.

Het was nu de tijd niet voor Azië, maar wèl voor Europa, wat ons duidelijk wordt door de Goddelijke aanwijzing die Paulus kreeg door het gezicht van de Macedonische man in de droom, waaruit zij besloten, dat de Heere hen derwaarts geroepen had het Evangelie van Christus te verkondigen.

Zo gaan ze dan te scheep. De Geest meldt nog van enkele plaatsen die ze voorbij voeren; de dienstknechten komen er voorbij in een schip, doch hebben een andere bestemming; zij landen dáár niet. Ze gaan naar de plaats hun van de Heere aangewezen en dáár nemen ze de eerste stad de beste. 't Is Filippi, waar we ze dan aantreffen. in onze tekst, waar de Heere zou werken door Zijn Woord en de vijand zou brullen door ze vervolging en smaadheid aan te doen.

Laat ons letten op de volgende hoofdzaken:

- 1. Een Sabbat, in de vreemde gehouden.**
- 2. Een kennelijke Godsdaad geopenbaard.**
- 3. Een aangenaam tehuis ontvangen.**

1. Een Sabbat, in de vreemde gehouden.

Zoals later nog nader zal blijken, komt toch hieraan, stond voor onze aandacht, namelijk dat Paulus en Silas hier bij de aankomst in Filippi maar alleen op het doel van hun zending aldaar moesten letten. Want: het was maar een koele ontvangst. Op eigen kosten waren ze daarheen gereisd. Er was bij hun aankomst geen Macedonische man; die ze verwelkomde. Ze moesten zelf maar hier of daar onderdak en herberg zien te vinden. Geen vriend, die voor hen zijn huis opende. O, wat een zelfopoffering. Waren het mensen geweest met eigen bedoeling of vleeselijke verwachting, ze zouden zeer zeker bitter zijn teleurgesteld. Maar zijn het mensen die hun lichamen overgeven voor de Naam. en de zaak des Heeren, dan is al hun ervaring slechts een heenwijzing naar

hun: Groten Meester, wie zelf herberg geweigerd werd en die niets had, waar Hij het hoofd kon neerleggen. Wij hebben de Godsgezanten thans te Filippi te volgen en wel: op een Sabbat. Een Sabbat in den vreemde, dien zij niet doorbrachten om van de schoonheid der natuur te genieten, noch de oudheid der gebouwen, kunstwerken of gewoonten van de Romeinse volksplanting binnen de stad te bewonderen. Ze gingen ook niet naar afgodstempels der Heidenen om daar een kijkje te nemen, maar wij volgen ze in de Sabbatsmorgen naar een plekje buiten aan de rivier, in onzen tekst genaamd. Enkele bijzonderheden komen ons hier voor welke even onze aandacht vragen.

1. Vooreerst de plaats van samenkomst. Het was geen sierlijk gebouw, tempel of synagoge, maar een plekje misschien in de open lucht of kleine kapel, die aan de rivier gebouwd was. Niet onwaarschijnlijk, dat er een tent was opgeslagen die voor zonnehitte, regen of wind enige beschutting bood, maar hoe dit zij, het was een zeer eenvoudig plekje van samenkomst waar alle vormen en sieraden waren uitgesloten en wat niet de minste achting wegdroeg bij degenen die in Filippi op heidense wijze hun godsdienstige samenkomsten op die dag voerden. Zeer waarschijnlijk is het, doordat hun vergaderplaats buiten aan de rivier was, dat de Romeinen dit samenzijn in de kom van de stad verboden hadden en ze niet gedoogden bij hun godsdienst, of ook maar de reuk daarvan uit de verte niet konden dragen. Waarom zij buiten de stad in het eenzame zich moesten vergenoegen, die met de Heidenen in hun afgoderij niet konden combineren.
2. Ten andere, het volk dat er vergaderde op die afgelegen plaats buiten de stad, wordt ons beschreven dat het vrouwen waren, die samengekomen waren. De vergaderplaats en het gezelschap geleken dus veel op elkaar. Het was de zwakkere sekse, die zich niet schaamde om, als anderen bogen voor het werk van hun handen, zich ver van die te maken en in het eenzame, wellicht met enkelen van hun geslacht, de God van hemel en aarde te aanbidden. 't Heeft de Geest niet beliefd te laten aan tekenen wat voor vrouwen het waren, die hier vergaderden. Misschien waren er Joodse vrouwen onder, die in de stad of omgeving hun verblijf hielden. Misschien waren er, die als proselieten der poort de heidense afgoderij verlaten hadden en de Ene ware God nu aanbaden. Hoe het zij, zij kwamen daar samen om op hun wijze godsdienst te houden. Samen te bidden, te spreken, misschien te lezen een gedeelte van Wet of Profeten en zo Sabbat te houden, naar wijze en omstandigheid waarin zij zich bevonden. Sommigen menen dat er een gedachte overgebleven was onder het nageslacht dat het aan rivieren heilige plaatsen waren, omdat ook Ezechiël aan de rivier Chebar en Daniël aan de Hiddekel gezichten Gods gezien hadden en heerlijke Godsontmoetingen verkregen hadden. Wij zullen dit niet verder nagaan; maar nog een ogenblik
3. Ten derde, letten op de grote verrassing, welke het geweest zal zijn voor de weinige vrouwen, die voor hun gewone godsdienstplechtigheden waren samengekomen, toen zij in hun midden op de Sabbatsmorgen het gezelschap van twee vreemdelingen daar ontmoetten. Zeker hadden Paulus en Silas van tevoren onderzoek gedaan waar zij mogelijk het eerst het net van het Woord zouden kunnen uitwerpen. Zij vroegen niet hoe ver het was om te gaan, hoeveel mensen of daar kwamen, of het mannen of vrouwen waren, of zij geacht waren, dan wel of zij het uitvaagsel der natie waren, maar zij gingen dáár, waar zij de kans schoon zagen om tot het doel van hun komst aanvankelijk te geraken. Om de blijde heilstijding der verlossing in en door Christus aan arme mensen bekend te maken. O, hoe hebben ze wellicht gereikhalst naar zulk een gelegenheid, en na een sobere morgenmaaltijd in de vreemde genoten te hebben, de plaats gezocht waar zij op de tinnen van de hoogten der stad konden roepen: *Wie is slecht, hij kere zich herwaarts!* Hadden de

vrouwen geweten welke waardige mannen het waren die thans in hun gezelschap plaats namen, dat het heiligen waren der hoge plaatsen, gezanten van Christus' wege, o, hoe hadden ze hen met open armen mogen ontvangen en zeggen: *Komt in, gij gezegenden des Heeren*. Maar wellicht hebben ze maar vreemd staan kijken en zich verwonderd dat vreemdelingen, die Israëlieten schenen te zijn, zich in een vrouwenvergadering vertoonden.

Wat denkt u, toehoorders, van deze reizende Godsgezanten? De waardigheid van hun bediening vergelijkende met de eenvoudigheid van hun leven, de ontvangst te Filippi, het gaan naar de plaats der gebeden, het gezelschap waarin zij vertoeven, het verraadt ons alles, dat het Koninkrijk Gods niet gelegen is in hetgeen uiterlijk is, niet bestaat in spijs of drank. We lezen dat de Koning van de Kerk Zelf vooringing om van een schip of berg te prediken, dan weer in het groene gras daarbuiten en niet aan plaats of kwaliteit van personen gebonden is, maar komt waar Hij wezen wil. En dat Hij veelal de eenvoudigste plaatsen en personen het meeste bezoekt. Hiermede is niet gezegd, dat wij niet dankbaar behoorden te wezen dat wij thans betere plaatsen van samenkomst hebben en behoorden te waarderen dat wij midden in onze steden of dorpen thans nog vrij mogen vergaderen. Maar dit blijft zeker, hoe meer wij in het uitwendige opgaan, hoe meer wij de sierlijkheid der gebouwen, het antichristelijke Babel na-apen, hoe meer wij het vlees strelen in het opgaan naar het bedehuis en ons gemak zoeken om afstanden te bekorten en het vlees bot te vieren door rijden, fietsen, enz. op de dag des Heeren, hoe meer wij de Geest zien wegtrekken en het innerlijke van de godsdienst verloochend wordt. Zoals het in het een is, is het in het andere. In onze dagen is veelal de kern ingeruild voor de bast, kerk, orgel, podium, verwarming, verlichting heeft de boventoon. Zo de kerken, veelal zó het volk en zó de leraar. In opgesierde gebouwen, met tapijten belegde vloeren, horen vanzelf even versierde mensen, die meer gelijk een op komedie dan kerkbezoekers. Dáár horen leraars van de nieuw stijl, die naar de geest van het volk zich weten te buigen, ja, wat het ergste is, de Waarheid Gods weten om te buigen naar het behagen van de mensen. O, waar is de eenvoud van het volk, de zelfverloochening van de leraars toch gebleven, waar de Godsvrucht van de gemeente, het Sabbatswerk van het volk. Diepe schaamte mocht ons bedekken en weemoed onze zielen vervullen, als wij een Sabbat aan de rivier te Filippi vergelijken met de „dag des Heeren” onder een Christennatie. O, droeve tekenen, die ons zinkend Vaderland zijn naderenden ondergang voorspellen.

2. Een kennelijke Godsdaad geopenbaard.

Laat ons nog een weinig in het eenvoudig samenzijn buiten Filippi in de geest zoeken te vertoeven en de waardige dienaren in het gezelschap van de vrouwen in hun werkzaamheid volgen. Wij merken daarin op:

- (1) Ten eerste, dat de Evangelist ons mededeelt de eenvoudige houding van de Apostelen: *zij zaten neder en spraken met de vrouwen*. Zij deden in 't eerst hun eigen gebed. Zij gingen zitten alsof ze alleen gelijk de anderen kwamen om ook dezelfde godsdienstplechtigheid te verrichten. Ze stelden zich niet boven hen, maar naast hen. Zij kwamen niet met groot alarm om het tegenwoordig doen van de vrouwen af te keuren, maar gaven van hun bescheidenheid zowel als van hun eenvoud het duidelijkste blijk.
- (2) Ten andere. Zij begonnen nu zoetjes aan eens met hen te spreken. Wellicht naar het doel van hun samenzijn vragen, hun ligging betreffende hun godsdienst te onderzoeken. Op zachtmoedige wijze begonnen ze hen te onderwijzen en om tot hun doel te geraken, de grote leemte in hun godsdiensttoefening onder het oog te

brengen, namelijk, dat het gehele middelpunt ontbrak, dat Jezus van Nazareth hun vreemd was, dat ze de Wet noch de Profeten konden verstaan, omdat de sleutel op dat boek hen ontbrak. O, wat zullen ze met veel beleid, zacht en kalm hun onderwijs hebben voortgezet als ze bemerkten dat er begerige blikken op hen gericht waren en de vrouwen geneigd waren te luisteren. O, dat spreken tot die vrouwen, zonder dat de Evangelist Lucas ons zegt wat ze spraken, is zeker een spreken of eenvoudig en klaar de weg van de zaligheid uitleggen; de Christus Gods verkondigen, de weg wijzen tot zaligheid voor een van God vervreemde zondaar of zondares. Spreken van God als een waarachtig en heilig Wezen, die te rein van ogen is, dan dat Hij het kwade zou zien. Die een verterend vuur en eeuwige gloed voor elk schepsel is, zoals die in Adams bondsbreuk een vijand en opstandeling tegen die God is geworden en eeuwig onder de gloed van Zijn heiligen toorn zal verzwolgen worden, was het niet, dat die Eeuwige en Getrouw God uit vrije zondaarsliefde in Zichzelf bewogen was om een Weg en Middel daar te stellen, waardoor zulk een afvallig Adamskind kan behouden en gezaligd worden. O, die getrouw Verbonds God, die Zijn Woord gestand deed, Zijn dierbare beloften vervulde en in de volheid des tijds Zijn Zoon volgens het eeuwig besluit openbaarde en in de wereld zond. Daar kregen ze te spreken met de vrouwen over de eeuwige liefde van de Zoons, Die in de dagen Zijns vleses gebeden heeft met sterke roepingen en tranen, die een leven van Zelfverloochening leidde, zoals dat nooit geëvenaard kan worden door enig schepsel. Die Zichzelf als dat onbevleete en onstraffelijk Lam Gode opofferde en daardoor een eeuwige verzoening teweeg bracht voor dood- en doemschuldige zondeslaven. Die een gerechtigheid voor hen verwierf, waarmee zij in het gericht Gods kunnen bestaan. En Die niet vraagt of zij Jood of Heiden, ver of nabij zijn, maar door de allesoverklimmende en dierbare werkingen van de Heilige Geest voor Zijn Koninkrijk overreedt en hun boeien losmaakt, waarmede ze van nature gebonden zijn. Die ook niet vraagt hoeveel schuld, bederf, vijandschap of boosheid zulk een schepsel tevoren aan de dag legde, maar al degenen die met waar berouw en verlaten van hun vorig zondig leven tot Hem de toevlucht nemen door het geloof, in genade wil aannemen. Zou het niet schriftuurlijk zijn, toehoorders, dat wij geloven en aannemen dat het spreken met de vrouwen van deze en dergelijke inhoud geweest is, als hierboven genoemd?

- (3) Nu, dit leidt ons tot een derde gedachte, namelijk de invloed van dat spreken op de vrouwen en wel in hoofdzaak op één hunner, die Lydia geheten was. Laat ons om des tijds wil de hoedanigheid van deze vrouw betreffende haar afkomst en maatschappelijke werkkring maar voorbijgaan. Het is ons genoeg, dat ons medegedeeld wordt dat zij een vrouw was die niet ledig en klapachtig omging bij de huizen, maar door arbeid in de behoeften van haarzelf en haar gezin zocht te voorzien. Dat zij een vrouw was, geboortig uit Tyatire en voor haar bedrijf in Filippi was. En dat dáár haar uurtje, 'de tijd der minne' voor haar aanbrak. Terwijl de Godsgezanten de plaats van haar afkomst in Azië toen niet mochten betrekken. Dat het een godsdienstige vrouw was, altijd met dien verstande, dat zij God diende naar het licht dat zij had: zij het als heidin of als proseliet van Israëls godsdienst. Óf dat zij van geboorte uit het zaad Israëls was, maar door vroegtijdige zwerftochten in de vreemde ook in de godsdienst van haar geslacht maar weinig onderwezen was. Evenwel mogen wij als in 't voorbijgaan nog aanstippen, dat zij naarstig scheen te wezen in de godsdienst, omdat zij, - hoewel ze een huisgezin had volgens vers 15, en een eigen huis, waarin wellicht haar zaak gevestigd was, - dat zij evenwel op de Sabbat naar het gebed heenging. Haar

winkel was zeker gesloten en de drukte van de vorige dag belette haar niet in het uitvoeren van haar godsdienstige plechtigheid. Och, misschien was haar gaan naar het gebed, haar eerlijk handenwerk haar grond, waarop ze bouwde. 't Kan ook zijn dat ze een onvoldaanheid voelde in alles wat ze op godsdienstig gebied verrichtte. Maar in elk geval hier deed de Heere een wonder aan haar ziel, hetwelk ons aldus beschreven wordt: de Heere opende haar hart. Als vanzelf ligt hier voor de hand:

- a. Dat het hart van Lydia, evenals van alle mensen, van nature gesloten is. Een gesloten hart voor de stemmen Gods, die als zo menigvuldige roepstemmen het al de dag omringen. Open voor de wereld, open voor Satan om vrij uit- en in te gaan, maar gesloten voor Hem, die alleen recht heeft op hetzelve.
- b. Dat de Heere alleen macht en recht heeft het hart te openen. De Heere opende haar harte. Hier werd het van toepassing: *Hij heeft de koperen deuren verbroken, de ijzeren grendelen heeft Hij in stukken geslagen.* (Ps. 107). Deze opening van Lydia's harte, daar ging zeker mede gepaard.
- c. *Dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd.* Een geopend hart en een doorboord oor gaan onafscheidelijk samen. De Zoon van God opende het verstand van de Emmaüsgangers dat zij de Schriften verstonden. Het is meer dan een uitwendige bevattig, zoals bij Simon de Toveenaar; meer dan hetgeen plaats had bij Herodes, als hij Johannes gaarne hoorde. De Heere neemt zelf intrek in het geopende hart. (Zie Openb. 3 vs. 20). Zij nam acht, heilbegeerig acht op Paulus' woord. Het was nu geen mensenwoord meer voor haar, maar Gods Woord. O, hoe gretig zal zij beluisterd hebben het verklaren van de weg van de verlossing in Christus voor arme zondaren. Zeker was het haar als een goede tijding uit een ver land en als koud water op een dorstige ziele.
- d. Nog even vraagt onze aandacht hoe de Heere medewrocht met het spreken van Paulus in deze sobere vergadering en nochtans dat wij voor ditmaal maar lezen van één vrouw. Haar hart werd geopend, maar dat van anderen niet; zij nam acht, de anderen zodanig niet als zij. O, die Goddelijke vrijmacht en dat wonder voor degene, wie het te beurt valt! Voor wie de tijd des welbehagens daar was, maar anderen, die naast hem op de kerkbanken zaten, bleven die ze waren. Hetzelfde Woord, voor deze een reuk des levens ten leven en voor genen een reuk des doods ten dode. Groot is het verschil: één met een gesloten hart de samenkomst binnengaan en met een geopend hart er uit. Een ander jaar en dag onder de middelen en straks met een hart, dat altijd voor de Waarheid gesloten bleef, de eeuwigheid aandoen. En zeker, als het Woord naar de mening van de Geest gebracht wordt, zal de hoorder aansprakelijk zijn hoe hij 't gehoord heeft. Maar och, dat eenvoudig, duidelijk en onderscheiden spreken is ook helaas in onze dagen maar bij vele voorgangers omgezet in geleerde, soms voor een eenvoudig volk onbegrijpelijke redevoeringen. De geestelijke kunst: *wie zielen vangt is wijs*, is de toeleg van de sprekers niet meer. Evenmin die naarstigheid om het aangezicht van de schapen te kennen, dat staat veelal geheel op de achtergrond voor een droge exegese, die het volk bezig houdt met de letter; zonder het zielenleven van het arme volk van God te voeden of hun zwaarigheden zoeken op te lossen.

3. Een aangenaam tehuis ontvangen.

Laat ons nu de gezegende vrucht van deze grote Gods daad nog in hoofdzaak bezien. Wij hebben een tweeledige uitwerking.

- Vooreerst op haarzelf, want zij liet zich dopen. Zij nam de Christelijke

godsdienst over. Zij kon dat dadelijk, gewillig en hartgrondig doen, want haar hart was geopend. Het Evangelie van de genade had inwendig bij haar plaatsgenomen. De Zaligmaker van zondaren, in dat Evangelie geopenbaard, was haar noodzakelijk en dierbaar geworden. Waarom zou ze dan nog aarzelen het doopsel te ontvangen, waarin de afwassing van de zonden door Christus' bloed wordt verzegeld.

- Ten andere: de uitwerking op haar huisgenoten. Wij lezen niet, dat die even krachtadig door de Heere zijn bewerkt geworden als Lydia. Wij mogen onderstellen, dat zij van de woorden vol was, toen zij voor haarzelf de rijkdom van de genade Gods in Christus gezien had. Geen wonder dat de zodanige beginnen te prediken in hun eigen huis. Dat deed de Samaritaanse vrouw immers onder de inwoners van Sichar. Elke krijgsknecht van Gideon kreeg een bazuin om op te blazen en gelijk te roepen: *voor de Heere en voor Gideon!* Zeker heeft zij zulk een grote gedachte en gezicht van de liefde Gods gehad, dat zij heeft uitgeroepen: *u kunt allen zalig worden; zulk één als ik, kreeg genade, dus nu is er kans voor u allen!* Eveneens geen wonder, dat als de één getrokken wordt, dat de ander naloopt. Zoals er staat (Hooglied 1: 4): *Trek mij, wij zullen U nalopen.* Zo was het ook hier: de moeder van het gezin door een Almachtige Godsdaad getrokken, het huisgezin volgt en wordt eveneens door de doop in het Verbond opgenomen. Zeker, na belijdenis en verlaten van hun vorige dwalingen.
- Nog meer heerlijke vruchten zullen zich openbaren bij deze pas bekeerde ziel, hetwelk bij de van God vernieuwde harten 't nauwst verband houdt met het openen van hart en dat bestaat in: het openen van het huis voor knechten en volk van God. Het hart open voor de Heere en voor het Evangelie, waar dus een grote omwisseling in plaats had, daar waar duivel en zonde van binnen triomfeerden, was nu Satans troon neergeworpen en alle hoogten die zich tegen Zijn kennis verhieven verdorven en de Verbondsbelofte vervuld: *Ik zal Mijn wetten in uw hart geven en in uw verstand zal Ik die inschrijven.* En was deze grote omzetting bij Lydia van binnen werkelijkheid geworden, geen wonder dat van buiten zich een gelijksoortige omzetting openbaarde. Want haar huis was nu niet meer toegankelijk voor de wereldse mensen alleen, die hun koopwaren van velerhande nieuwstijdingen daarin brengen of met zot geklap en onnutte fabelen de kostelijke tijd slijten, maar nu was het: *Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen welke vrede verkondigt, desgenen die tot Sion zegt: uw God is Koning.* Ze wilde nu altijd wel daarvan horen hoe God in Christus de wereld was met Zichzelf verzoenende en al degenen die daarvan wilden spreken waren haar welkome gasten.
- Een andere openbaring van het werk Gods naar buiten bij Lydia was: dat zij de echtheid van het werk van de genade in haar ziel meer aan het oordeel van Paulus en Silas overliet, dan dat zij zelf dat durfde verklaren. Zij zegt: *indien gij hebt geoordeeld dat ik de Heere getrouw ben,* enz. Het is of zij zegt: *Oordeelt zelf!* Ik vertrouw mijzelf niet, hoe goed ik het bij mijn beste weten mag menen, zo kan ik nochtans missen. Oordeelt over mijn geestelijke betrekking op de Heere Jezus, over mijn geloof en liefde, over mijn bereidwilligheid om de gehele belijdenis over te nemen, over de invloed en beslag op mijn huisgezin. Ik verklaar mij eerlijk en leg mijn zaken open en bloot. Zie de grote verandering die er bij mij plaats had en dat er geen enkele openbare vijand meer is in mijn huisgezin, en oordeelt u nu dat het waarlijk een gewrochte Gods is, dan heeft de Heere u als middel daarvoor gebruikt en ik zet als zodanig mijn huis voor u open. Wij zullen uw voeten wassen, u spijze voorzetten; gelegenheid voor rust

aanbieden: komt er in of u er hoort, komt er niet in als reiziger voor een ogenblik, maar komt in mijn huis en blijft er.

Is het waar, toehoorders, dat het grote voordeel valt aan de zijde van Lydia en al degenen die het te beurt mag vallen, het is even waar, dat de ure komt, dat zich tezamen verheugen zullen beide, èn die zaait èn die maait. Maar ook is het waar dat de Heere hier voor Zijn dienstknechten huizen genoeg ter beschikking heeft om ze onderdak te verlenen of een aangenaam en vriendschappelijk onthaal te verschaffen, zodat ze eens adem scheppen mogen tussen al hun vermoeienissen en zo zware arbeid voor het vlees. Waar soms nog bijkomt, dat anderen menen dat hun arbeid maar tijdverdrijf is of op verre na niet bij handenarbeid mag vergeleken worden. Zulks was hier het geval met Paulus en Silas, die hier een liefelijk en aangenaam thuis ontvingen in een plaats, waar ze geheel vreemdelingen waren en daarbij zeer zeker weinig bestaansmiddelen bij zich hadden. Hier een huis geopend, wier huiswaardin het een eer was hen te herbergen en waar de gasten in verwondering zullen hebben uitgeroepen: *de aarde is des Heeren, mitsgaders haar volheid*. Zo had de Heere een thuis voor Elia in Sarepta bij een weduwe en voor Elisa in Sunem bij die grote vrouw. Zo vond de Zoon van God Zelf tijdens zijn omwandeling op aarde een aangenaam tehuis bij het geliefde driet al in Bethanië. Eens zei Hij Zelf tot Zijn vermoeide discipelen: *Zit hier neder en rust een weinig*. Zeker behoeft het geen betoog, welke aangename uren zij tezamen in het huis van Lydia nog hebben doorgebracht, welke heilzame onderwijzingen deze zo pas overwonnen ziel uit hun mond gehoord heeft. Maar ook zeker heeft zij onder al het aangename weinig gedacht hoe kort haar bezoekers, die zulke geliefde gasten bij haar waren, maar in haar huis zouden vertoeven. Dat ze als dienstknechten van Christus niet meerder waren dan hun grote Heere en alzo in het volgen van zijn voetsporen evenzo als Hij van de vrienden aangenaam onthaald, maar van de vijanden kwaad zouden bejegend worden. Doch hiervan later, zo de Heere wil. Laat ons van het aangenaam samenzijn van de Apostelen ten huize van Lydia zingen Psalm 33: 10 en 11.

Toepassing.

Laat ons nu nog een weinig met de besproken Waarheid tot onszelf zoeken in te keren en met het oog op dat eerste bezoek van de Apostelen te Filippi daaruit zoeken af te leiden:

Vooreerst, welk een gezegende vrucht de arbeid van de kruisgezanten in die tijd toch afwierp in vergelijking met onze droeve dagen. Al was het in die prediking maar die één Lydia, ongetwijfeld zijn er veel meer toegegaan tot de Gemeente die zalig zal worden tijdens hun verblijf te Filippi. Denk slechts welk een bloeiende Gemeente er was, toen Paulus die dierbare brief aan de Filippensen richtte en dat er in 't laatst van het kapittel staat: *en de broeders gezien hebbende, vertroostten zij dezelve*.

Wat worden er in onze dagen geen honderden predikaties gedaan, waarop niet een enkele vrucht te bespeuren is. Het is alsof de harten gesloten blijven onder de ernstigste prediking, of de Geest zich al meer komt te verbergen en het woord van Jeremia (Cap. 6) in vervulling is: *Te vergeefs heeft de smelter zo vlijtiglijk gesmolten, daar de bozen niet afgetrokken zijn*. Vragen wij naar de oorzaak van de onvruchtbaarheid van de prediking in onze dagen? Och, wij zullen de dwaasheid van sommigen niet zoeken te weerleggen, die zeggen dat onder de Christenbelijders de opening des harten niet zo duidelijk meer is als onder Heidenen of Joden. Wij geloven, dat de zodanigen met bze kalk pleisteren of gepleisterd willen wezen en daarom de waarachtige bekering óf loochenen óf omkeren in verbetering en wettische gehoorzaamheid. Wij willen ze

ditmaal laten varen en de oorzaak zoeken:

(1). In de leraars, ook zonder het al of niet wettige en Goddelijke van hun roeping en zending uit te zoeken, maar liever letten op: de slordigheid in het dienstwerk, waarin eigen bedoelingen een hoofdrol spelen. Op de smakeloosheid van de prediking, die veelal niet in aangenaamheid met zout besprengd is, maar als een lesje gelezen wordt en daarom van alle ernst en nadruk is ontbloot. Op de nalatigheid van het binnenkamerwerk, de predikatiës worden dáár niet met tranen besproeid en zijn daarom droog en koud; geen substantie in, noch kracht aan de woorden, omdat degene die spreekt veelal zelf het minste gevoel niet wegdraagt van hetgeen hij zegt. Op de persoonlijke onderzoeking van de leden aan de huizen; hetwelk, zo het niet wordt nagelaten, veelal gaat over uitwendige vormen of de letter van de belijdenis, waaraan het gehele karakter van echt huis, en zielsbezoek ontbreekt.

Och, Geliefden, we behoeven naar de dagen van de Apostelen niet terug om de kruisgezanten te zoeken die hun krachten, gezondheid, gaven, ja, alles voor de Gemeenten opofferden en zich dienstbaar stelden voor de Kerk van God ten koste van zichzelf. Wij vonden onlangs in een oud geschrift het overlijden in de kracht van zijn leven, alsmede het grafschrift van zekere predikant Henricus van Rijk, overleden te Utrecht de 22 Januari 1685. Het grafschrift luidde aldus:

*Vraagt niet waarom Van Rijk zo onrijp rot in d' aarde.
Het is omdat Gods Kerk zijn krachten al verteerde;
En dat 't ondankbaar volk hem niet en hield in waarde
Daarom Jehovah Zelf zijn dierb're ziel begeerde.*

Vraagt niet op wie dat in onze dagen nog van toepassing is, maar laat ons de hand op de mond leggen en zeggen als onze vaderen hun kinderen zagen in dartzel en lekker leven en wereldgelijkvormigheid verzonken, gewis zouden ze zeggen: *de vreze Gods is in dit land ten enenmale weggebannen.*

(2). Willen wij de oorzaak van de geestelijke onvruchtbaarheid zoeken bij de leden zelf. Bij hen is duidelijk op te merken zo niet een verzuim van de godsdienstoefeningen, dan toch het kerkgaan voor sleurwerk te houden, zonder de ernst van de zaak onder de ogen te zien, n.l. dat er ge, arbeid wordt aan het heil van hun onsterfelijke ziel. Vandaar dat de een gaat voor tijdverdrijf, de ander om gezien te worden of wel nieuwtjes op te doen bij gaan of wederkeren; anderen gaan om te vitten of te oordelen en weten het in hun schatting beter dan hun leraar het is in hun ogen te kort of te lang, te oppervlakkig of te bevindelijk, teveel of te weinig toepassing, en zo zijn ze meer rechters van hun Voorgangers dan dat ze aan hun voeten zitten zouden om onderwijs te ontvangen. Waar en wanneer worden hun leraars opgedragen aan de genadetroon of het hart opengelegd onder de bediening, zodat ze volgens Zondag 38 *de Heere door Zijn Geest in hen laten werken?* Hoe staat het vervolgens met het dragen van hun gebreken en zwakheden, daar ze toch ook zwakke en hulpbehoevende schepselen zijn? Hoe staat het met het gedenken in den gebede van de huisgenoten en kerkgangers; hoe met het bespreken onderling en in de gezinnen van de gehoorde Waarheden van de dag? Och, laat ons ophouden met nog meer te noemen, maar elkander als in de tegenwoordigheid des Heeren afvragen of dit alles, en nog veel meer andere redenen, middellijk geen oorzaken zijn dat het Woord des Heeren geen kracht doet noch klem heeft op de harten van de hoorders. Ach, de stok liefelijkheid en samenbinders ligt verbroken, de gemeenschap der heiligen is zoek, het volk van God slaapt voor het merendeel en wij mogen in zulk een toestand wel uitroepen: *'Wat zult gij ten einde van dien maken?'* O, als de Heere toch eens de slapende zondaar overvallen zal als een leeuw of een beer, die van jongen beroofd is, hoe zal die gewaarschuwde ziel, die de weg heeft kunnen weten,

toch opwaken aan de overzijde des doods!

Zondaren met gesloten harten, hoe lange heeft de Heere door Zijn dierbaar Woord bij u vergeefs geklopt? Ja zelfs dat Zijn hoofd vervuld is met dauw en zijn haarlokken met nachtdruppen vanwege het aanhoudend en gedurig nacht en dag buiten staan. Bedenkt toch dat anderen onder dezelfde middelen zijn bekeerd geworden, maar ook dat mogelijk op 't onverwachtst de laatste klop of stoot om te openen gegeven wordt en dan gaat ge met een gesloten hart naar de eeuwigheid om voor de vreselijke Rechter van hemel en aarde te verschijnen.

Zeg toch niet: *de Heere heeft mijn hart niet geopend, zoals bij Lydia*, maar schaamt u dat u Hem uw hart weigert. Schaamt u, dat al de arbeid van God uw diamanten hart niet kon vermurwen, dat al de roepstemmen op uw hart als op een steenrots zijn afgestuit. Hoort nog heden de uitnodiging van een waarachtig God met een dierbare belofte: *Ik zal het stenen hart uit u wegnemen en u een vleses hart geven*. Pleit nog heden op die belofte, maant de Heere op Zijn Woord, klaagt uw harde en gesloten hart de Heere aan. Vraagt Hem het te openen. Wie weet wat Hij nog doet, Hij is genadig en barmhartig.

Maar dit is zeker, met uw gesloten, onherboren hart kunt u Hem nooit ontmoeten. Daarom, laat onze raad u nog behagen en breekt uw zonden af door gerechtigheid. Zijn het zonden die uitbrekende zijn naar buiten en voor het oog van de mensen openbaar, of zijn het zonden van de binnenkamers of zonden van werkheiligheid en wettische gerechtigheid, die uw hart voor de Heere gesloten houden: het is nu nog tijd van wederkeren met berouw en boetvaardigheid. Maar wie weet, of het is morgen te laat.

Volk des Heeren, tot u nog een enkel woord. Mij dunkt, u hebt, zo u ons nauwkeurig hebt mogen volgen, uw weg horen verklaren in Lydia's bekering. 't Is wel waar, datgene wat de Geest Lydia in weinige dagen leerde, daarover doen anderen soms jaren. Maar vergeet niet, dat ook Lydia nog niet aan het einde van haar loopbaan was en het evenzeer voor haar een leerschool en strijdperk zal gebleven zijn tot aan haar dood, als voor u en al het volk van God. Maar ons dunkt, dat ge de volgende zaken, die wij u in 't kort zullen herinneren, met Lydia gemeenschappelijk hebt.

- ? Vooreerst. Dat u die samenkomsten met het volk dierbaar geworden zijn zonder dat u vraagt naar die sierlijkheid van de gebouwen of de veelheid van de aanwezigen en van de middelen; al waren het maar enkele vrouwen, al was het in kapel of buiten aan de rivier, daar is het voor u een heilige plaats geworden, waar u de weg van de zaligheid overeenkomstig het Woord van God hoort voorstellen.
- ? Ten andere zult u met haar gemeenschappelijk hebben dat u daar dikwijls met een gesloten hart tevoren verkeerd hebt; zodat u noch het ene, noch het andere bekoorde. Dat u u van achteren moet schamen over dat harteloos verkeren onder de zo kostelijke middelen van de genade.
- ? Ten derde, dat, zo de Heere uw hart niet geopend had, u 't zeker altijd gesloten gehouden had. Misschien heugt ge u de tijd, dat u moeite gedaan hebt om het dicht te houden als de vonken van de hel in de vergadering geworpen werden. Maar ziet, toen de Heere kwam moest u het opgeven, de deur van uw hart knarste misschien op haar verroeste hengsels, maar ópen ging ze! En daar zag u de onreinheid van binnen, de stank van uw ongerechtigheid ging toen op in uw neus en u riep toen uit: *Wee mij, dat ik zo gezondigd heb!* Maar ook kwam door die open deur de blijde heilstijding, die u nooit tevoren zó gehoord had, dat er genade en vergeving was in het dierbare bloed des Verbonds voor verloren en doemschuldige zondaren. O, dat horen van dat dierbare Evangeliewoord! Misschien heugt het u nog dat u voor het eerst na veel beroering en onrust daar

hoop in kreeg, dat de weg van zaligheid in Christus geopenbaard en ontsloten, ook voor ú de mogelijkheid van zalig worden opende.

- ? Ten vierde zult u het gemeenschappelijk hebben met Lydia, dat u aan dat volk, en zo de Heere één van hen of misschien één van Zijn knechten als middel voor u gebruikte, daar hartelijk aan verbonden wendt. O, dat openzetten van uw deur voor hen en voor een ieder die van die Naam en van dat werk van de genade maar spreken kon, dat blijft bij u in herinnering. Ja, dat blijft voortduren tot aan uw dood. U zou immers hun voeten wel willen wassen en hield ze wel voor heiligen, wat u later anders moest leren. Maar toch, uw naastbestaanden in den bloede hebt u voor hen hebt ingeruild en met Lydia betuigt: *Komt in mijn huis en blijf er.*
- ? Ten laatste zult u dit met Lydia gemeenschappelijk hebben, dat u meer aan de getrouwe knechten en het volk van God toevertrouwt dan aan uzelf en met haar zegt: *Oordeelt zelf of ik de Heere getrouw ben. Het is mij om waarheid te doen, dat weet de Heere; maar ik vertrouw mijzelf niet.* O, als u hen de weg, die de Heere met hen gehouden had, hoorde vertellen, u keerde daar altijd mee in tot uzelf. U vluchtte daarmee naar de binnenkamer en legde het open en bloot voor de Heere. Niet zozeer om de bekering van Gods volk als maatstaf voor u te gebruiken, dan wel dat u vreesde voor zelfbedrog.

Volk van God ! Wat heeft de Heere u toch dierbaar onderwezen en getrouwelijk geleid. Inzonderheid daarin, dat het fundament van uw zaligheid alleen ligt in de gezegende offerande en de dierbare gerechtigheid van Christus. O, daar vallen planter en natmaker weg en daar is 't met de Bruid: *Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk.* O, die dierbare Christus, in het Evangelie geopenbaard en verklaard in uw ziel, zal eeuwig het Voorwerp van uw zalige aanbidding wezen. Die u straks in het volmaakte de lof en de aanbidding eeuwig zult toebrengen, dat Hij u zo uitnemend liefhad en u trok uit de boze wereld, uw hart opende voor de invloed van Zijn Goddelijke genade en door Zijn gezegende voldoening het Vaderhart voor u opende. En nadat u een weinig tijds geleden en gestreden hebt, zal Hij de poorten van het nieuw Jeruzalem voor u openen en u inleiden in die plaats waar u met al de verlost en God Drie-enig zult grootmaken.
AMEN.

Nazang Psalm 95: 1.

Tweede preek over Handelingen 16: 16-18.

DE DUIVEL UITGEWORPEN EN BESCHAAMD

Zingen Psalm 35: 5

Lezen: Handelingen 16: 16 -

Psalm 45: 2.

Psalm 89: 5, 6

Psalm 34:11

Voorafpraak.

Waarde toehoorders.

Deze 45ste Psalm draagt tot opschrift: Een onderwijzing, een lied van de liefde voor de Opperzang: meester onder de kinderen van Korach op Schósanim. Reeds tevoren spraken we bij gelegenheid van de Psalmen voor Korachs kinderen; nog de vorige week van een doodbrakende Heman, die de lof des Heeren voor de Gemeente als zanger Israëls moest uitgalmen. Thans hebben wij een psalm voor ons, die een beroemde profetie behelst van Vorst Messias, die uit zuivere liefde Zijn Bruid van eeuwigheid beminde. Deze moesten de kinderen Korachs bij openbare dienst het volk voorhouden de schoonheid en beminnelijkheid van de dierbare Vorst bekend maken en ze uitlokken om zich met Hem gemeenzaam te maken en zijn komst in het vlees gelovig te verbeiden. Vandaar dat volgens verklaarders het woord Schóschanim zes-snarig instrument of ook wel zestal betekent en genomen is uit 't woord lelie, die met haar zestal blaadjes een open kelk vormt naar boven en zo de schoonheid en dierbaarheid van Koning Jezus voorstelt, die in Hooglied 2 „een lelie der dalen” genoemd wordt. Dierbaar wordt in het vervolg van de psalm veel in overeenkomst met Salomo's Hooglied, dan eens de dierbare Christus sprekende ingevoerd met Zijn volk, dan weer spreekt het volk van Hem tot degenen die evenals zij Hem zo hartelijk hebben lief gekregen. Dan spreekt ze weer tót Hem, zoals in het versje dat wij zongen: *Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen*, enz. Hoe meer ze op Hem ziet, hoe schoner en dierbaarder Hij wordt in hun ogen en hoe meer de wereld haar glans en schoonheid voor hen verliest. Gevaarlijk daarom voor hen om zich aan het schoon van de wereld te vergapen als zij daardoor Hem uit het oog zouden verliezen, Noodzakelijk anderzijds voor de Kerk om op Hem te staren als zijnde het Beeld des Onzienlijken Gods, waarvan de Kerk in Psalm 89, in verrukking uitroept: *Wie kan in de hemel tegen U geschat worden; wie is U gelijk onder de kinderen der sterken?*

Opmerkelijk is het, dat deze waardige Persoon in vers 4 voorgesteld wordt als een Held met een zwaard aan de heup, met majesteit en heerlijkheid bekleed. Een koninklijke Bruidegom en tegelijk een krijgsman met een zwaard ! O, Geliefden, Hij is zo voorgesteld aan de Kerk door de Vader als een Held bij Wie voor een arm volk hulp besteld is. En Die hen, die Hij zo uitnemend heeft liefgehad, met krijg uit Satans klauwen en de boeien van de hel moest verlossen. Als de Held van Gethsémané en Golgotha moest Hij vechten met degenen die hen gevangen hielden. Juist dát maakte Hem te zijn als de Man met besprenkelde klederen van Bozra (Jes. 63). Daardoor werd

Hij rood aan Zijn gewaad, doordat de Overste dezer wereld moest buiten geworpen worden, dat serpent de kop vermorzeld, die sterke gebonden worden, om die vaten van barmhartigheid van onder zijn geweld vandaan te halen en te verlossen.

Maar ook komt Hij als onversaagde Held de pijlen in hun hart te brengen als Hij rijdt op dat Woord Zijner Waarheid en dat volk van vijanden in vrienden komt te veranderen en also een volkomen overwinning op hen behaalt; ze onder Zijn macht en heersappij doet buigen, Hem als hun Koning doet erkennen en gewillige onderdanen maakt in Zijn gezegend rijk. Een volk, dat nu naar Zijn Wetten vraagt en dezelve eerbiedigt; die nu Zijn waardigheid en grootheid erkennen en niet anders dan met diepe smart aan dat vorig leven van opstand, rebellie en miskennis van Zijn Koningschap kunnen denken. Zij zouden nu wel wensen dat er geen gedachte van dat alles in hen overbleef. Waarom zij voor die tijd alle vijanden ter doding uitbrengen aan Zijn voeten; Hem de hoogste plaats geven in hun hart en Hem trouw zweren om Hem nooit meer te verlaten of van achter Hem af te keren. Evenwel zullen zij tot hun diepe smart later ervaren, dat, hoezeer zij dat met een ernstig voornemen des harten gedaan hadden, zij nooit hun woord gehouden hadden, was Hij Zelf niet tot een afhoererende ziel wedergekeerd en had Hij Zijn Woord niet bevestigd: *in eeuwige ontferming zal Ik u weder vergaderen*. Was dit zo niet, zij zouden ten laatste als een trouweloze en verbondsbreker zich waardig hebben gemaakt eeuwig van Hem te zijn weggeworpen. Doch hierover misschien later.

We hebben die Koning op Zijn Woord zien rijden te Filippi, in het hart van Lydia Zijn pijlen schietende en met majesteit en heerlijkheid bekleed op het chaos van het Heidendom, de tropeeën van zijn grote overwinning stellende. Thans zullen wij aan de hand van de heilige historie nagaan, hoe de boze duivel het Godswerk te Filippi zocht omver te werpen. Maar hoe ook hier de Koning overwinnend te voorschijn treedt om de hoogten des vijands te verderven en een van de duivel bezetene doet verstommen op het Woord van Paulus in de Naam van Zijn grote Meester.

Tekst: Handelingen 16: 16-18.

En het geschiedde als wij tot het gebed henen., gingen, dat een zekere dienstmaagd, hebbende enen waarzeggenden geest, ons ontmoette, welke haar heren groot gewin toebrecht met waarzeggen. Dewelke volgde Paulus en ons achterna en riep, zeggende: deze mensen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons de weg van de zaligheid verkondigen. En dit deed zij vele dagen lang. Maar Paulus, daarover ontevreden geworden zijnde, keerde zich om en zeide tot de geest: ik gebied u in de Naam van Jezus Christus, dat gij van haar uitgaat. En hij ging uit terzelfder ure.

Omdat wij tevoren u het verband van de gehele historie een weinig hebben toegelicht, kunnen wij thans terstond overgaan tot de beschouwing van onze tekstwoorden, waarin wij Paulus en Silas vinden:

- 1. In hun Godvruchtige bezigheden gestoord.**
- 2. In de waardigheid van hun bediening gekrenkt.**
- 3. Van de aantijgingen van Satan verlost.**

1. In hun Godvruchtige bezigheden gestoord.

Wat het eerste aangaat, daar vinden wij de Apostelen sinds onze vorige beschouwing terug. *En het geschiedde als wij tot het gebed henengingen*. Ze waren nu ingekwartierd bij Lydia, die, zoals wij tevoren opmerkten, het als een grote weldaad rekende hen

onder haar dak te mogen hebben. Evenwel hebben ze de kostelijke tijd niet in Lydia's huis gesleten om daardoor de openbare middelen te verzuimen; noch hebben ze Lydia's huis als vergaderplaats zoeken in te richten, maar gingen steeds bij elke gelegenheid voort om zo mogelijk nog andere Lydia's door hetzelfde Evangeliewoord te telen en zo voor Christus' Koninkrijk te winnen. Ze hadden daarbuiten aan de rivier het net uitgeworpen met goede uitslag en gingen nu telkens met hetzelfde doel naar die eenvoudige vergaderplaats om met onvermoeide ijver alzo tijdig en ontijdig aan te houden in dat grote werk, hun van hun grote Heere in die aangewezen plaats voort te zetten. Het kan wezen, dat ze dikwijls op dezelfde plaats gearbeid hebben zonder enig resultaat, zonder dat er weer iemand onder de hoorders was, wier hart geopend werd. Evenwel gingen zij tot het gebed heen, tot godsdienstige oefeningen, tot lezen, bidden en spreken, en dat zeker onder biddend opzien tot hun grote Meester of het Woord, dat zij spraken, ingang vinden mocht bij hun hoorders.

De bijzonderheden die ons betreffende dit gaan tot het gebed hier door Lucas vermeld worden zijn deze namelijk, *dat hun een dienstmaagd ontmoette met een waarzeggende geest*. Wij letten hier:

- (1) Hoe de duivel op de been kwam, toen de Heere Zijn knechten zond naar een plaats, waar hij lang zijn hof alleen in veiligheid had gehad, maar nu vernam dat het er om ging om hem zijn vaten te ontroven. Een Lydia was hem reeds ontrukkt, misschien wel meer, wat de Geest niet beliefdde aan te tekenen. In elk geval, het was er om te doen de sterkten van Satan neer te werpen. De stormrammen waren immers tegen zijn vesting gericht. Koning Jezus had al overwinnend *gereden*. *Wellicht waren er al gaan luisteren van het afgodische volk, die gezegd hadden: gij beweegt mij bijna een Christen te worden*. De één vertelt het aan de ander: er komt roering in Filippi. Ze gaan zeggen: we zijn blind gehouden door onze priesters en profeten; ze horen Lydia getuigen, ze zien de grote verandering in haar huisgezin. Geen wonder, Toehoorders, dat er roering in de hel komt, als Koning Jezus rijdt op Zijn Woord. Nog heden ten dage wordt het bewaarheid, dat de duivel zijn kapellen opricht waar Christus zijn Kerk bouwt. Immers is het Zijn eigen Woord: *Ik ben gekomen om vuur op de aarde te werpen, om de mens tweedrachtig te maken tegen zijn vader en de dochter tegen haar moeder*. (Lucas 12).
- (2) Waar gaf de duivel zijn ontevredenheid dan in te kennen? Welke poging stelde hij in het werk om dit grote werk te mogen stuiten? Wel, hoor eens: *een dienstmaagd met enen waarzeggende geest ontmoette hen*. Hoe de duivel in allerlei listige en boze manieren en uitvindingen bedreven is, om de zinnen des volks te verblinden, hebben wij tevoren in Simon de Tovenaar reeds besproken. Hier hebben wij een boze geest, die de mensen zoekt te bevredigen in hun ijdele nieuwsgierigheid betreffende toekomstige zaken. Die dan deze of gene arme mens als zijn speelbal gebruikt om bij wijze van profetie de mensen hun toekomstige levenservaring of lotgevallen bekend te maken. B.v. hoe oud ze worden zullen, waar hun woonplaats later zal wezen; of hun geluk of ongeluk zal ten deel vallen; als ze ziek worden, of ze beteren zullen; wie hun vrouw of man zal worden; en al dergelijke voorvallen. Zie het in Saul, die vragen ging of hij de oorlog zou winnen; en in Ahazia, die naar de profeten van Baal Zebub zond of hij van de ziekte genezen zou. Vanzelf antwoordde de duivel zulke mensen, nadat hij dacht zijn eigen slag te kunnen slaan. Soms uit eigen brein als de vader der leugenen, loutere leugens opdissende, dán eens waarheid zeggende, dan weer leugen en waarheid door elkander gemengd; net nadat hij dacht hoe hij het meeste gewin over zulk een persoon zou kunnen behalen. Hoezeer wordt ons duidelijk de heidense onwetendheid van de inwoners van

Filippi, als wij hier in onze tekst lezen:

- (3) Dat zij, die hier voor satan dienst deed met waarzeggen, het eigendom was van heren in Filippi, die zij groot gewin toebrecht met waarzeggen. Wellicht hadden ze die meid zelf voor een som geld gekocht om zichzelf daarmee te verrijken en waren eveneens in dienst van satan om door deze kracht van de dwaling de mensen de leugen te doen geloven. De duivel laat duur betalen, terwijl Koning Jezus alles aan zijn knechten en volk geeft voor niet.
- (4) Vragen wij, wie of hier het eigenlijke werktuig voor satan was. Och arme, het was een dienstmaagd, een dochter, wellicht nog in de jeugd van haar leven. Een van het vrouwelijke geslacht, zoals te Endor, waar 't ook een vrouw was. U hebt ze dus onder beide geslachten, bewijs in Bileam en de Egyptische tovenaars, Simon en Elymas, die mannen waren. Reeds in de jeugd des levens bezeten, zichzelf geheel gegeven voor werk en dienst van Satan! Och, wat is toch de mens, die schone mens uit Eden's lusthof geworden! Hoe jammerlijk gebonden, slaafs geketend om hem te gehoorzamen, de woorden uit zijn mond te horen en die over te brengen aan mensen! Door zulk een geest bezielde en overheerst, neemt Satan onder Gods toelating de gehele mens met al zijn vermogens en krachten soms in beslag. Zie dat in verscheiden voorbeelden in Gods Woord geboekt. Om maar enkele te noemen: In Matthéüs 12 was er zo een mens, daar de duivel het gehele spraakvermogen belemmerd had, geheel stom. In Matthéüs 9 was er een razend, daar geen mens bij wezen kon, die nacht en dag in de graven en woeste plaatsen verkeerde, slaande zichzelf met stenen. In Lucas 13 lezen we van een vrouw, wie door een boze geest al haar leden als ontwricht en verstijfd waren, zodat zij samengebogen was en zich gans niet kon oprichten. Veel meer bewijzen geeft ons de Heilige Waarheid van zulke mensen, die op één of andere wijze door Satan beheerst waren. Wat voor namen wij er aan geven mogen in onze tijd, het wijst ons slechts naar de Waarheid van 's Heeren Woord: *Van wie iemand over: wonen is,, diens dienstknecht is hij geworden.* Zo hebt u speelduivels, drankduivels, vloekduivels, (plaagduivels) enz., die de mens geheel overwinnen en beheersen. Hier is het met recht een babbelduivel, die Paulus en Silas ontmoette.
- (5) Ten laatste hebben we nog even te bezien wanneer onze Godsgezanten daar vooral of het meeste last van hadden. Het was: *als zij tot het gebed heengingen.* Dan was de duivel in de weer, veel meer dan dat zij sliepen, aten of dronken, dan wel als zij maar rustig in hun kwartier zaten. O, dat gaan tot het gebed, wat het volk van God dan al aangevallen en uitgejouwd is door Satan! Vraagt het al de ware vromen of hij ooit meer op de been is als op zulke tijden. Immers kwam er zo een schreeuwer bij de Heere Jezus Zelf in de Synagoge in Markus 1. Hoe zou hij dan Jezus' volgelingen met rust kunnen laten als zij zich zetten of afzonderen tot heilige oefeningen? Wie weet, of er zijn er in ons midden wie deze morgen van binnen wel is nageschreeuwd door Satan: *gij hebt geen heil bij God.* Misschien zijn er zulke dienstmaagden bij u op dit ogenblik, die u influisteren: *dat is voor u niet, die weldaad, die belofte, die zegenbede, dat kenmerk van genade, die vertroosting.* Andere dienstmaagden zoeken uw aandacht af te leiden en stelt aan de vrouw haar zuigeling voor ogen, die ze thuis heeft achtergelaten of aan de mannen hun beroep of de zorg voor de andere dag. Och, hoe zouden we maagden, die in dienst van Satan zijn, tellen die hun als zij tot het openbaar gebed heengaan! Die dan op nat weer en dan op hitte wijzen; dan op slechte wegen, die zij door moeten; dan op de vermoeidheid van hun lichaam, om hen geenszins met vrede te laten trekken. Tenzij de genade in zo'n mate aanwezig is dat zij een antwoord hebben voor hun smaders. Zeker is de duivel dan in de weer, ook als zij henen gaan tot de extra ordinaire

gebeden; als ze zich afzonderen om in de binnenkamers de Heere hun behoeften voor te leggen, hun gezin, ja, de ganse Kerk op te dragen aan Zijn rommelende ingewanden. O, dan horen zij soms het geruis van deze 'dienstmaagd', of ze horen een val of klap, een angst grijpt ze aan, huisgenoten roepen om hen; een vijandige, met wie ze samenwonen, zal ze beluisteren; dat alles brengt Satan bij hen of in hen door duizend 'dienstmaagden', die bijzonder verstoord zijn als zij tot het gebed heengaan.

En o, wat heeft die waarzeggende geest ze al wijsgemaakt aangaande toekomstige dingen! Dán, dat ze arm zullen worden; bij een kleine ongesteldheid dat ze zullen sterven; bij een bekomen schram van een speld weet de dienstmaagd ze soms te vertellen dat arm of been er af moet; bij onweer zien ze hun huis al in brand; of bij storm ligt het in puin, al staat het nog jaren na hun dood. Och, toehoorders, kwam deze dienstmaagd bij zulke waardige mannen als Paulus en Silas waren, laat het u geen wonder wezen dat u hetzelfde geschreeuw menigmaal in uw oren verneemt. Maar laat ons de historie verder volgen en letten:

2. In de waardigheid van hun bediening gekrenkt.

Hoe de Apostelen hierdoor in de waardigheid van hun bediening gekrenkt werden. Om dit zo beknopt en duidelijk mogelijk onder uw aandacht te brengen, letten wij op de volgende zaken:

- (1) Het was hun doel, zielen voor Jezus' Koninkrijk te winnen en om middellijk alles daarvoor in 't werk te stel: len, gingen zij gestadig tot het gebed henen. Zeker hebben ze samen als ze op weg waren de tijd in Godvruchtige oefeningen en overdenkingen doorgebracht. Ongetwijfeld spraken ze samen van het gewrochte wonder des Allerhoogste in Lydia bewezen, die als een kennelijk en duidelijk bewijs gegeven was, dat de Heere in deze verre gewesten hun dienst had willen gebruiken. O, wat hebben ze wel samen bewonderd die wijze leidingen Gods, dat ze niet naar Bytinië moesten, niet naar Azië, maar juist daar waar de Eeuwige Wijsheid wist dat tijd en uur voor een vrouw was aangebroken. Zeker hebben ze al biddende hun weg vervolgd of het de Heere ook met die gelegenheid nog liefde toe te doen tot de Gemeente die zalig zal worden. En dat de Kerk uit de Heidenen maar tot de vanouds voorspelde en door het volk gewenste bloei en uitbreiding mocht geraken, dat ze naar de wortel van Isai, die staan zal tot een banier van de volken, zouden vragen. Het zal u zeker duidelijk worden, Geliefden, dat het hier enkel 's duivels toeleg was om deze Godsmannen in hun heilige overdenkingen en werkzaamheid te storen, opdat zij de waardigheid en het gewicht van hun bediening zouden loslaten en hun oor neigen naar het nutteloos ratelen van een bezetene.
- (2) Aan de andere kant mogen wij zeer zeker aannemen dat wij hier met een zeer verfijnde en venijnige list van Satan te doen hebben, als wij slechts letten op hetgeen de duivel deze dienstmaagd laat zeggen: *Deze mensen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons de weg der zaligheid verkondigen.* Is het dus waar, dat de duivel door deze dienstmaagd eensdeels hen zocht te storen en af te leiden van hun Godvruchtige oefeningen, aan de andere kant blijkt duidelijk uit die woorden dat hij hen zocht in te blazen: 'Wat bent u toch voorname mannen! Denk eens in, dienstknechten van de Allerhoogste God! Alle man mag voor u ontzag hebben. U bent waardig door het werk dat u doet in dienst van de grote God.' Hier hebt u Satan dus als Engel des lichts, bedekkende zijn helse vijandschap en zich voordoende alsof hij met grote achting en respect sprak van de waardigheid van hun bediening, en dat, terwijl ze tot het gebed heengingen en op weg waren om zielen te vangen, die nu nog door hem geketend en vastgehouden werden. O, let

toch op zulke helse vonden waarmee de boze duivel knechten en volk zoekt te bespringen! Inzonderheid dan, als zij tot heilige oefeningen zich zetten of geharnast zijn om tegen het rijk van de duisternis te vechten en in 's Konings Naam datzelve de oorlog aan te zeggen. Hoe menigmaal is hij dan bij degenen, die des Konings Woord ruchtbaar moesten maken, al binnengeslopen: *Wat bent u een voornaam man.* Zo deed hij immers bij de man naar Gods hart, als hij hem aanporde om Israël te tellen. 'Zo een groot koning bent u, zei hij, u kunt nu een getal onderdanen noemen zoals een van de grootste koningen van de aarde.' Zo deed hij bij Hizkia, toen hij hem dreef om de gezanten van Babel zijn schat- en wapenhuis te tonen, opdat het tot in verre oorden van de aarde zou klinken welk een vorst er in Juda regeerde. Dat doet de boze duivel soms door ze op hun gaven of bekwaamheden te wijzen, hun welsprekendheid of schone woordenkeus hun eens onder de ogen te brengen. Of, anders zegt hij: 'Wat hebt u een schoon talent, een diepe blik in de Waarheid, schone gebedsgaven, een uitnemende bediening boven anderen.' O, die babbelerende duivel, die meegaat tot op de predikstoel om de knechten af te trekken of hen zoekt op te blazen door al zulke dienstmaagden! Gelukkig degenen, die met deze Apostel kunnen getuigen: *zijn listen zijn ons niet onbekend.* Die daarom zoeken te waken en nuchter te zijn opdat de duivel over hen geen voordeel krijg.

Zeker worden de lidmaten eveneens hiermee aangevallen. Of heeft de dienstmaagd u nooit zoeken in te fluisteren dat u in de morgen vóór u tot het gebed ging, nog al goed gebeden had en uw godsdienstige betrachtingen getrouw vervuld had, zodat u nu toch zeker wel op een bijzondere zegen mocht rekenen? O ja, volk van God, u bent menigmaal bedrogen als u uw oor te luisteren legde aan dat gesnater. Zodat u met een dorre ziel onder de bediening zat, omdat het de duivel gelukt was om u de Geest te laten bedroeven, zodat u zonder vrucht voor uw ziel naar huis moest keren.

- (3) U zult misschien zeggen: *Maar hoe zat dit toch met de Evangeliedienaren te Filippi?* Was het niet waar wat de dienstmaagd hun nariet? Ze waren toch werkelijk dienstknechten van de Allerhoogste God, die het volk de weg van de zaligheid verkondigden? Let eens op deze zaken, misschien wordt het u dan duidelijk.

? Vooreerst. Die weg van de zaligheid, dien de Apostelen verkondigden, was voor de duivel niet, die werd zelf tot het oordeel des groten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard. En de dienstmaagd, daar zou eerst heel wat mee moeten gebeuren eer ze zelf daar enige behoefte aan gevoelde. Ze was nu in dienst van Satan en als zodanig moest ze noch van het Evangelie, noch van de Apostelen iets hebben. Maar weten deed de duivel het tot zijn eeuwige spijt en wroeging, zowel als hij de Zoon van God nariet: *ik ken U wie Gij zijt, namelijk de heilige Gods.* De duivel wist het heel goed dat deze mensen door Hem afgezonderd, bekwaam gemaakt en uitgezonden waren om dat grote werk voor hun Meester te doen: *de weg van de zaligheid te verkondigen.* Maar weten wat het is, aan mensen wordt de weg van de zaligheid verkondigd, zal des te meer de hel in woede tegen die weg doen uitbranden en niet minder tegen degenen, welke die weg van de zaligheid omhelzen en aannemen.

? Ten andere. Zij hadden het niet nodig dat de duivel hun dit zo naschreeuwde; zij wisten zelf wat ze waren, Wie hen gezonden had, wat hun werk was. Behalve dat hadden zij onlangs nog bewezen dat zij geen eer namen van mensen, veel minder zouden ze eer nemen van de duivel. Wilden zij zich niet laten offeren van heidenen met gekranste ossen, veel minder hadden ze de duivel nodig om hen aan te zeggen dat ze dienstknechten van God waren.

- ? Ten derde. Het waren maar spreuken in de mond van een zot, die zelf niet begreep wat ze zei, veel minder wat het was en inhield een dienstknecht Gods te wezen.
- ? Ten vierde. Het was, zo we tevoren reeds zeiden, waarheid en leugen vermengd door elkander: een dienstknecht van God én een dienstmaagd van de duivel kunnen samen niet overweg. Ze horen bij elkaar niet, verstaan elkaar niet. 't Was leugen dat zij meende dat het tot haar nut was voor die tijd. 't Was leugen dat zij dat zei, omdat zij er noch ontzag voor had of zin had in de weg, die de apostelen bewandelden, want zij bleef op weg en ging niet mee om te luisteren.
- ? Ten vijfde. Het was waarheid met slechte bedoelingen, uit een slechte mond, want zij schreeuwde het hun na op straat. Sommige verklaarders menen dat zij dit gedaan en gezegd heeft op spotachtige wijze, onder schaterend lachen, alsof ze zei: *ha, daar gaan ze weer, de knechten Gods*; ziende wellicht op hun nederigheid of eenvoudige kleding. Alsof ze zei: 't is er niet aan te zien dat het zulke hoogwaardige mannen zijn.

Laat het u genoeg zijn, toehoorders, hetgeen wij hier uit de woorden van de dienstmaagd hebben zoeken af te leiden. Zoekt er gebruik voor uzelf van te maken. Wellicht heeft u de vijand menigmaal smadelijk ingefluisterd dat u niet veel lijkt op een kind van God, zowel als hij ons dat veel heeft gedaan dat wij niet gelijken op een knecht. Wat heeft hij zijn werk ervan gemaakt om door waarheid en leugen het arme volk te doen schudden op zijn grondvesten en door al zulke sluw aantijgingen heeft hij menigmaal, als het volk niet op zijn hoede was, veld bij hen gewonnen. Doch laat ons hier niet langer bij stilstaan, maar zoeken na te gaan hoe de Apostelen hiervan werden verlost.

3. Van de aantijgingen van Satan verlost.

In dit ons laatste gedeelte hebben wij:

(1) Vooreerst even te letten op de duur van Satans woelingen door deze dienstmeid. De tekst zegt in vers 18: *en dit deed zij vele dagen lang*. De vijand geeft het niet spoedig op, ook al bespeurt hij niet terstond dat zijn plan welgeslaagd is, ja al kan hij bemerken niet de minste vordering te maken, hij houdt evenwel vol, vele dagen. Wellicht zijn de Godsgezanten stil hun weg gegaan alsof er niets gebeurde, maar evenwel bleef de meid roepen. Wellicht waren de *dagen*, hier bedoeld Sabbatdagen, dat ze naar de samenkomst gingen. Of wel mogelijk dat ze tussenbeide ook gebruik daarvan maakte als zij op de gewone dagen misschien aan de huizen de mensen bezochten of in andere nuttige bezigheden hun tijd besteden. Hoe dit zij, het was almaar 't zelfde geschreeuw, of zoiets dat er verband mee hield.

Is het anders met het volk in onze dagen? O nee, die het rijk van Satan zoeken af te breken of zelf daaruit vertrokken zijn, hebben wel vele dagen in hun leven, dat die boze geesten hen zoeken te kwellen. Niet alleen, zo we straks zeiden, op de dag des Heeren, maar soms gaan ze wel mee naar hun bed en roepen ze van binnen toe: *u zult niet meer wakker worden, maar morgen bij mij zijn*. Soms roepen ze hun achterna: *u hebt tegen de Heilige Geest gezondigd en kunt nooit meer zalig worden*; en dat soms vele dagen. Zodat het voor zulke zielen met recht bewaarheid wordt: De dagen der duisternis zullen vele zijn.

(2) De tijd is nu eindelijk daar, dat de boze geest zal moeten verstommen, hetwelk ons de Geest aldus beschrijft: *Paulus, daarover ontevreden geworden zijnde, keerde zich om*, enz. Deze ontevredenheid van Paulus is licht te gevoelen waarin die zijn grond had.

Het was:

- ? Vooreerst, dat het hem smartte dat een mens met een kostelijke ziel voor de eeuwigheid zo een werktuig was voor Satan om naar de wil van die Overste van de macht der lucht maar op zijn wenken te letten en door hem gebonden, de keel te gebruiken - met de schone stem die geschapen was enkel en alleen om Godes lof uit te galmen, nu te gebruiken - om zijn dienstknechten te smaden en na te schreeuwen. Het smartte hem, dat haar voeten liepen ten boze, en zij nu buiten, dan op de straten aan alle hoeken loerde om het werk Gods te belemmeren en tegen te gaan. Waarover hij met zijn metgezel arbeidde om met lof van dat Godswerk te spreken en zielen uit Satans macht te verlossen.
- ? Ten andere. Het smartte hem en hij was ontevreden dat deze arme dienstmaagd niet alleen voor zichzelf dat werk uitvoerde, maar hoe wellicht anderen stonden te luisteren of samenkoppelden, wanneer deze dienstmaagd verscheen en met haar meelachten en spotten om een smaad op het Evangelie te werpen. Paulus wist het hoe zulke boze geesten vele gewonden hadden neergeveld en dat haar gedoden machtig vele waren; dezulken, die door waarzeggerij, die gemengd was met leugen en bedrog, verleid waren geworden.
- ? Ontevreden was hij ten derde, dat de duivel zoveel macht uitoefende, waardoor de Naam des Heeren kon gelasterd worden, terwijl het toch een overwonnen tiran was. Paulus dus de smart van binnen en het medelijden, niet met de duivel, maar met de arme mens, die zijn gevangene was, gevoelende, keerde zich om en zei: *Ik gebiede u in de Naam van Jezus Christus, dat gij van haar uitgaat.* U merkt wel, Toehoorders, dat de Apostel zich hier beroept niet op zijn zending of Apostelschap, niet op zijn waardigheid of prediking, maar op de heerschappij, het Koningschap, de overwinning van zijn grote Heere en Meester. De knecht zegt het; maar de Meester gebiedt het en voert het uit. Het is alsof hij zegt: "Duivel, uw kop is vermorzeld door Jezus Christus; u bent een overwonnene. U bent, hoewel u de Overste van de wereld was, door Hem uitgeworpen. Uw sterkten zijn verstoord, uw koninkrijk is geteld en voleindigd en dat alles door die Leeuw uit Juda's stam, door Wiens macht u, die het geweld des doods had, zijt teniet gedaan. Nu, in Zijn Naam gebiede ik u: zwijg en ga uit!"

O, Geliefden, denkt toch eens even in: de boze geest had ze zolang, vele dagen, nageroepen dat ze knechten van de Allerhoogste God waren, maar nu het er op aan komt en zij eens tonen zullen dat ze knechten zijn, nu zal die duivel moeten zwijgen. O, wat hebben ze het er slecht afgebracht die spottende Gods gezanten *knechten Gods* noemden. Denkt slechts aan die hoofdmannen (2 Kon. 1) die zo stout en heerszuchtig de profeet Elia toeriepen: 'Gij man Gods, zo zegt de koning, kom af!' Toen Elia evenwel toonde dat hij een man Gods was, lagen zij met tweemaal vijftig mensen en twee hoofdmannen dood onder aan de berg. Daar was het de duivel niet om begonnen. Die wilde wel naropen, maar zijn prooi geenszins verliezen, door welker stem hij sprak. Nu, had deze dierbare Koning Paulus knecht gemaakt, dan zou de duivel weten dat het zijns Meesters zaak was waarvoor hij ging naar het gebed en waarvoor hij verblijf had te Filippi.

Het gevolg was: de blaffende hond werd gemuilkorfd en zweeg. *Uw vijand is verstrooid, Uw arm heeft roem gedragen.* De Meester is gekomen op het woord van de knecht en zo is het dierbaar Bijbelwoord vervuld: *Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door Jezus Christus, onzen Heere.*

O, wat een andere, geheel andere hoedanigheid zal dat kind vertoond hebben, toen haar mond gesloten werd over hetgeen deze mannen waren! Wat een ander gevoel zal ze in

zich gevoeld hebben, toen die babbelgeest haar verlaten had. Zeker is de duivel met grote weerszin uit haar vertrokken. Misschien wel brullende en jankende, doch de Waarheid meldt ons daarvan niet en daarom willen wij het niet gissen. Hoewel het bij sommige gelegenheden wel vermeld staat, zoals ook bij het bezeten kind in Markus 9. Zodat velen zeiden dat het gestorven was.

Liever willen wij nog even elkaar wijzen op de grote waarde van die heerlijke Naam van Jezus Christus. Zeker hebben velen van 't volk van God het wel ervaren, zoals Luther zegt: Als ik dáár kon komen dat ik tot mijn verklager kon zeggen: *ga naar Golgotha*, dan week hij altijd van mij. Die veel last hebben van zodanige aantijgingen, dan eens van hun zware schuld, dan van hun geringe heiligmaking of dagelijkse afmakingen, zij mochten dit ter hart zoeken te nemen. Want daar, op Golgotha, heeft de duivel de slag voorgoed verloren. Daar is hij geketend en als een overwonnene aan de voeten des Konings gelegd om later aan Zijn zegewagen gebonden te worden om de luister en macht van Sions Vorst voor allen openbaar te doen worden.

O, volk van God, misschien hebt u het wel ervaren dat de duivel zwijgen moest, toen de Koning tevoorschijn trad met Zijn gezegende Borgtocht, ook al had hij waarheid gesproken dat u des doods schuldig was. Maar toen die Naam geopenbaard werd als Zaligmaker voor verlorenen, moest de vijand terug, ja, beschaamd achterwaarts wijken, want er is immers geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn. Misschien hebt u het wel ervaren wat bij deze meid gebeurde: 'Toen de Naam van die Heere over u werd uitgesproken, hield het babbelen van een ander bij u op'. Wat was er misschien wel een geroep in uw hart over deze of die knechten, hoe voornaam zij waren; wellicht wist u ze precies van anderen uit te zoeken. Maar als de Koning op Zijn Woord rijdt keert de zaak gans om. Dan is het niet, hoe voornaam de een of andere is. Och nee, dat praten over de letter van de Waarheid, dat goed of slecht zijn van een ander, komt allemaal op de achtergrond. Het wordt: *hoe wordt mijn arme ziel gered*.

Of dit werkelijk een uitwerking tot zaligheid voor deze dienstmaagd gehad heeft, is ons in de historie niet vermeld. Maar dit is zeker: de duivel had het voor de Naam van Jezus Christus moeten opgeven. Onze trouw kruisgezanten gingen nu ongemoeid hun weg, tot zolang dat de duivel een ander middel beproefde om de uitbreiding van het Evangelie te Filippi te verhinderen.

Doch hiervan, zo de Heere wil, later. Laat ons nu van het tot bedaren brengen van de woeste zeeën op Gods wil en wenk, zingen uit de 89ste Psalm vers 5 en 6.

Toepassing.

Ziedaar geliefden, u zo kort en klaar als ons doenlijk was dit gedeelte van de heilige historie geopend. Laat ons nu nog trachten enkele leringen op te zamelen die ons tevens bij wijze van toepassing tot lering, bestraffing of vertroosting kunnen dienstig zijn.

Vooreerst. Mogen wij een blik werpen over onze droeve dagen, dan zouden we deze opmerking kunnen maken, dat hoe minder er inbreuk op Satans rijk gemaakt wordt, hoe minder hij dienstmaagden aanstelt om knechten en volk van God na te schreeuwen. Dit is evenwel niet te zeggen, dat de duivel opgehouden heeft om krijg te voeren tegen de overigen van het heilig zaad. (Openb. 12). Geheel integendeel, maar wij beroepen ons om ons gezegde te staven op de ervaring van al Gods volk. En die ervaring is: hoe nauwer zij voor de Heere zoeken te leven, hoe meer zij in huis en omgeving moeten getuigen van die Waardige Naam, hoe meer zij Satans rijk en dienst in verkeerd daglicht zoeken te stellen, hoe meer of Satan de instrumenten van de duisternis zal aanleggen om dat volk te benauwen. O, dat bidden met open vensters van Daniël; het openbaar

uitkomen van de jongelingen voor koningen en raadsheren! ... De duivel kan het niet verdragen. Dan zijn de ovens gestookt en de leeuwenkuilen geopend.

Maar als de Kerk zelf als een botte duive zonder hart geworden is en ligt te slapen gelijk de Bruid of de Wijze Maagden, horen zij zeldende duivel zo tieren en roepen, omdat zij in zo'n tijd zijn rijk niet ondermijnen. En vraagt het u nu zelf af, volk van God, of dat ook uw beste tijden veelal niet waren, toen de duivel zo brulde als u naar de plaats des gebeds ging. O, onder zoveel wijsmakerijen en strijd als u soms opging, ...wie zal 't beschrijven? Maar hoe zoet werd u dan soms onthaald op het goede van Gods huis en op het heilige van Zijn paleis. Hoe dierbaar was u dan soms de Waarheid, zodat u wel getuigde: *Heere, als ik Uw Woord gevonden heb, zo heb ik het opgegeten*. U hoorde dan soms uw weg verklaren alsof de spreker er bij geweest was wat u in de binnenkamer had doormaakt. In die stonde was de vijand dan genuilkorfd, maar nauwelijks was u weer buiten het bedehuis of u hoorde 'zo'n dienstmaagd' weer roepen: het is alles maar inbeelding. Evenwel, nu u in ijver verflauwt en in liefde verkoeld bent en de duivel u zo niet meer naroept, hebt u veelal ook die zegen niet, die aangenaamheid en zoetheid niet in uw godsdienstige betrachtingen. Zeker, éénsdeels een bewijs dat de duivel onwetend en onwillig nog dienen moet om het schaapje naar de Herder toe te drijven, maar het is aan de andere kant tot uw schande, dat u de vijand en moordenaar van uw Grote Koning niet meer tegenstaat. Dat u niet meer werkt om anderen, ja uw eigen huisgenoten vanonder zijn tirannie en geweld vandaan zien te krijgen.

Vervolgens mogen wij ook wel op het volgende letten:

- (1) Dat de duivel ook meiden heeft, die arbeiden om een ontdekte ziel gerust, zowel als ze ongerust te maken. Wat heeft hij menigeen niet nageroepen of ingefluisterd dat ze nu toch wel bekeerd zijn, dat ze al zoveel strijd doorgemaakt hebben, dat ze zwaarigheden getrotseerd, beloften ontvangen hebben en dat ze nu gerust mogen zijn dat alles goed zal aflopen. Ach, wat heeft de boze bedrieger door zulke influisteringen wel van Gods ontdekte volk op een hoogte en droogte gedreven, waar ze - als de Heere het niet verhoedde - nooit afkwamen.
- (2) Wat heeft de duivel menig arme ziel tot hun dood aan de leiband van letterknechten in onze dagen, die hij influistert: 'Dát heeft die knecht des Allerhoogsten gezegd; u behoeft zo niet te vrezen, de Heere is barmhartig en goed, Jezus onze Zaligmaker. Pas op, dat u die knecht niet veracht, die gezalfde des Heeren niet aantast.' Maar de arme mensen weten niet, dat die knecht een pleisteraar is met loze kalk, waarvan Jehovah zegt: *Ik heb ze niet gezonden, al profeteren ze in Mijnen Naam en zeggen: Alzo zegt de Heere, Heere*. O, als dengenen, die zichzelf en anderen misleiden, de ogen toch eens zullen open gaan! Als die Jezus, Die zij genoemd hebben als Zaligmaker, Zich als hun Rechter zal vertonen! En als de duivel, die ze hier geschuwd hebben, toch eens eeuwig over hen zal heersen! O, wat zullen die arme zielen dan zien dat ze hier slechts gedaan hebben als de zonen van Sceva deden; die zeiden: *Wij bezworen u bij Jezus Die Paulus predikt*, zonder zelf ooit Jezus gekend te hebben. Die nóch de waardigheid van Zijn ambten, noch de dierbaarheid van Zijn Persoon hier ooit te hebben bewonderd.
- (3) Ten andere. De duivel brult en verleidt heden ten dage op geheel andere wijze dan toen hij de Kerk ten toon zocht te stellen op brandstapels en moordschavotten. Hij komt nu om de Kerk met de stroom en de geest des tijds mee te slepen; ze in de wereld te laten inzinken en ze zo van hun schoonheid en kracht te beroven. En dan heeft hij zijn dienstmaagden, die hij ze in het oor laat fluisteren: 'U kunt toch nu niet leven als vóór vijftig of honderd jaren; u moet er toch een beetje mee door; wat geven en nemen, anders was 't wel nodig dat u uit de wereld ging. U moet hier in

de mode, daar in uw kinderen, ginds in de gebruiken maar wat toegeven, anders wordt u ten spot in de wereld.' Och, Geliefden, wij beroepen ons op uw eigen consciëntie of deze dienstmaagden zich niet dikwijls bij u laten horen, en dat, zonder dat u bemerkt hebt dat het afgezanten van Satan waren. En of u niet dikwijls die stemmen hebt opgevolgd? Bezie uw huis en leefwijze, uw kinderen en hun kleding of zij de waarheid van ons zeggen niet bevestigen. Bezie uzèlf, volk van God, in de binnenkamer of de grauwigheid niet op u verspreid ligt en of u uw nabijleven niet verloren hebt door zulke dienstmaagden te horen en hun raad op te volgen. Bezie Nederlands Kerk, die als een doolhof van eindeloze verwarring in honderd en nog veel meer verschillende gedachten over leerstukken van rechtvaardigmaking, wedergeboorte en heiligmaking verdeeld is. Bezie ze, zeggen wij in het innerlijke leven, in de gemeenschapsoefening met God, in de openbaring van Godsvrucht en heiligheid naar buiten. U zult met mij tot de conclusie komen dat er wel een wedijveren is om de meeste, de wijste, de gereformeerde, de geachtste te zijn, maar dat de kern van de godzaligheid ver nog zoek is. En dat de een aan deze en de ander aan een andere dienstmaagd 't oor te luisteren legt. Zó weet de vijand zijn rol te spelen in de kleine tijd die hem nog overig is om onder de toelating Gods de aarde rijp te maken voor die grote dag, dat het Woord vervuld worden zal: *Hoedanig een ieders werk is, zal het vuur beproeven.*

O, volk van God, die als een gering overblijfsel in onze droeve en kommervolle dagen dat hutje in de wijngaard nog uitmaakt, die zelf soms zo verward zijt, dat u niet weet waaraan ge u moet houden, wees toch verdacht op die dienstmaagden, die als om strijd u dan openbaar naschreeuwen, dat u een geveinsde, een stijfhoofd zijt, maar dán weer inwendig - hetwelk veel gevaarlijker is u zoeken af te trekken van de eenvoudigheid die in Christus is. Waakt toch, biddende dat u moogt waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen en te staan voor de Zoon des mensen. Ziet u toch met de wapenrusting Gods aan te gorden en laat de geest van onze tijd u in leer noch leven toch niet betoveren, maar strijdt nog de goede strijd des geloofs. Weet dat de tijd nadert dat al die dienstmaagden voor eeuwig zullen moeten verstommen en nooit met u zullen meegaan of inkomen in die woonstede Gods, waar u dan eeuwig tot het gebed en dankzegging zult heengaan, om verlost van uw vijanden, Hem zalig en eeuwig te dienen zonder vreze.

O, onbekeerde medemens, jammerlijk en zeer droevig is uw toestand! Bent u ruw, goddeloos, ijdel, dartzel, werelds, dan zal Satan zijn influisteringen bij u laten brengen: neemt het er nu nog van; 't is de beste tijd van je leven; laat een ander kniezen en fijmelen neemt een vrolijk leven; zet de gedachte van de eeuwigheid en alle zwaarmoedigheid van u. Klopt uw consciëntie eens, dan zegt hij: zoekt het door drank, spel of andere afleiding te verzetten.

Genoeg; denk u even in, onbekeerde mens, hoe straks al die geesten, die nu meehelpen om u al goddeloos te maken, u dan eeuwig zullen kwellen en vervolgen. O dan, als ze bij het volk van God niet meer komen kunnen om hen na te schreeuwen, zult u ze als talloze legioenen altijd bij u hebben in die rampzalige plaats. Daar zult u aan die dienstknechten Gods denken, die moeite deden u van de weg van de zonde af te manen en van Christus wege u baden: *laat u met God verzoenen.*

Bent u godsdienstig, uitwendig vroom, ijverig als Jehu, wettisch als de rijke jongeling, godsdienstig als de Farizeeën, och, wie zal zeggen met welke influisteringen Satan u gerust zoekt te stellen. Misschien hebt u wel een reeks van deugden, vervulde plichten, goede hoedanigheden, waarmee u straks aan de poort des hemels denkt te komen om dan binnengelaten te worden. Het zal u evenwel dáár overkomen wat de Zoon van God

al dezulken dreigt: *Ik zal tot u zeggen: Ik ken u niet!* Bunjan zegt in zijn Christenreis: *Er is een weg van de poort des hemels naar de hel, zowel als van de stad verderf.*

O, wat wij u nog heden bidden: Wilt toch die weg van zaligheid, die de Heere aan mensen laat verkondigen, niet aan duivelen, niet aan verdoemden, wilt toch die weg van de zaligheid niet langer verachten, dat bloed des Testaments niet vertreden of onrein achten, maar zoekt toch naarstig in het Boek des Heeren welk volk daar deel aan heeft, voor wie dat bloed te pas komt. U zult er vinden in dat Boek, dat alleen doodschuldigen in zichzelf, verlorenen, raad- en reddelozen, daar wezenlijk voordeel en nut uit kunnen trekken. Een Borg, zonder dat er sprake is van werkelijke en persoonlijke schuld, is immers waardeloos? Een medicijnmeester zonder patiënt kan zijn praktijk niet uitoefenen. Hoe zal een Zaligmaker Zijn werk doen zonder dat u zondaar geworden bent. Geloof het toch: beschouwing van schuld, toestemming van ellende, belijdenis van ons ongeluk kan ons nooit geschikt en vatbaar maken voor verlossing. Laat u niet langer pleisteren, ja pleister uzelf toch niet langer, maar geef het op voor de Heere, smee Hem om ontdekkend genadelicht, opdat u ziet en gelooft dat de Eeuwige Waarheid en Gerechtigheid Gods niet anders kan dan de zondaar buiten Christus voor eeuwig verdoemen.

O, wat wordt Christus dáár dierbaar, waar alle mogelijkheid is afgesneden en de laatste penning opgeteerd is en de scharlakenrode zondaar zijn eeuwig wee ziet naderen, als daar de Vader Zijn Zoon openbaart en de Zoon gewillig en blijmoedig overkomt en zegt: Ik heb de verzoening gevonden!

De Heere, die goed is, wijze u nog de weg en bevestig het Woord Zijner toezegging over u *Ik zal zeggen tot Loammi: gij zijt Mijn volk en dat zal zeggen: o, mijn God.* (Hoséa 2: 22).

AMEN.

Nazang Psalm 34: 11.

Paulus en Silas te Filippi mishandeld.

Derde preek over Handelingen 16: 19-24, op een Voorbereiding voor het Heilig Avondmaal.

Zingen Psalm 136: 1-3.

Lezen Handelingen 16

Psalm 22 : 12 en 14.

Psalm 119: 72.

Voorafpraak.

Waarde toehoorders.

Wat de samenstelling betreft, is deze psalm geheel enig in de gehele bundel. Wel is waar, wat de grondtoon betreft: „Looft den Heere”, die is in de gehele bundel vrij algemeen hetzelfde, maar hier vinden wij als een grote zeldzaamheid in elk versje de zelfde zin herhaald, wat dan niet minder dan zes en twintig maal op elkaar volgt in deze opmerkelijke en betekenisvolle woorden: *Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.* Hoewel het voor onze natuur vervelend zou zijn in het lezen, geloven wij dat de Geest met bijzondere oogmerken hierin handelde om inzonderheid daardoor aan het licht te brengen dat de verborgenheid des Heeren ook maar alleen is voor degenen, die Hem vrezen. Dat wil zeggen, dat de ware Kerk alleen troost en sterkte kan verkrijgen door de toepassing des Geestes, als de heilgeheimen worden ontsloten. (Het oog van de arend dringt niet dóór om de goudmijnen op te speuren, maar hij loopt boven over de grond, zonder het waardevolle dat er in verborgen ligt, op te merken)

Vraagt u naar deze bron en goudmijn, die als in onderaardse gewelven besloten is en door wie of ze zijn opgedolven geworden tot hun zoete vertroosting? Wij antwoorden:

- ? Vooreerst door zulk een volk, dat gedurig met dezelfde klachten voor het aangezicht des Heeren moet verschijnen. Het zijn ook gedurig dezelfde røden en daarom moeten ze gedurig gebruiken: dezelfde woorden. Och, hoe dikwijls hebben ze voor het aangezicht des Heeren dat zelfde woord zondaar al gebruikt! Ja, zullen het blijven gebruiken tot aan hun dood. Hoe meer zij door het ontdekkend licht des Geestes in die peilloze diepte van hun bederf geleid worden, hoe meer zij dat moeten uitbrengen voor het aangezicht des Heeren en hoe meer dat ééntonig duivengezang hun eigen wordt: o God, wees mij zondaar genadig.
- ? Ten andere. Door middel van deze ontdekking, waardoor zij gedurig het woord „schuld” moeten herhalen, komt er plaats voor de gedurige herhaling van de genoemde ontboezeming in deze psalm: *Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.* 't Is Zijn goedertierenheid dat zulk een niet door Hem vernield is, die zich dagelijks Zijn eeuwige toorn en zijn gramschap waard maakt. 't Was enkel goedertierenheid dat Hij ze trok uit de tegenwoordige boze wereld. Eveneens goedertierenheid dat Hij hen niet moede werd na ontvangen genade; ook niet na al hun af- en omzwerven op duizend dwaalpaden, maar ze altijd vergaderde in eeuwige

ontferming. Goedertierenheid was het, dat Hij ze de weg en het middel ontdekte waardoor zij konden behouden worden en ze overal de bressen toemuurde die ze zichzelf gemaakt hadden om een toevlucht daarin te zoeken.

- ? Ten derde. Het is een goedertierenheid over de ganse Kerk, die gaat van eeuwigheid tot eeuwigheid. Het was uit enkele goedertierenheid dat Hij van eeuwigheid in Zichzelf was bewogen om ellendigen te redden en die goedertierenheid die een ontwerp of plan van zalig maken en behouden in de eeuwigheid ontwierp en het mogelijk maakte om goedertierenheid te bewijzen met behoud van Zijn heilig recht, dat evenwel de deugden van rechtvaardigheid en heiligheid verheerlijkt werden, die goedertierenheid duurt over de ganse Kerk in Christus door alle geslachten heen en gaat zo voort om eeuwig te blinken in de eindebze eeuwigheid. Waaruit wij dan mogen afleiden, dat Hij was die Hij thans is en die Hij over al de uitverkorenen eeuwig zal blijven. Hij was ook goedertieren over al de vromen, vanaf de eersten. Over al de Bijbelheiligen en Vaderen. Over onze voorgelachten en al de vromen van alle tijden. Zij duurt nog voort over hun kinderen, die thans leven en zal voortduren over kinderen en kindskinderen tot aan het eind der eeuwen in zover die bijzondere bedeling van Zijn goedertierenheid op hen van toepassing is.
- ? Ten laatste. Het is niet alleen dat Hij goedertierenheid bewijst, maar Hij *is* de goedertieren Zelf. Al de bewijzen zijn maar als enkele druppeltjes uit de grote Oceaan, zoals al de stromen eindigen in de bron, zo is Hij die eindebze Oceaan en Bron, waaruit al die beekjes en stromen hier tot de Kerk komen. En waarin ze zich straks eeuwig zullen verliezen en ondergaan zonder te verdrinken. Is het nu geen wonder, dat de Kerk hier op aarde, als zij een smaakje in haar binnenste daarvan ontvangt, dat zij hier op aarde altijd die woorden dan wel wil herhalen: *Zijn goedertierenheid is in van de eeuwigheid!* Hoe gemakkelijk zal haar dat vallen dit in het volmaakte eeuwig voort te zetten zonder moede of mat te worden. Daarom is hetgeen voor de natuur vervelend mag wezen, bij hen het liefste werk wat zij doen: *de lof des Heeren uit te galmen*. Wordt de sluier maar een weinig opgelicht, dan is het: *Wie op de Heere vertrouwt, dien zal de goedertierenheid omringen*. Dan is het van rondom alles goedertierenheid, zelfs de druk- en kruiswegen inbegrepen. Dan is het goedertierenheid dat ze om Zijn Naam en zaak smaadheden mogen dragen; dat ze gehaat en vervolgd worden in de wereld; dat hun naam als kwaad verworpen wordt om des Zoons des mensen wil.

Wij hebben een stof onderhanden die ons inzonderheid daarvan het bewijs levert. Het is eveneens goedertierenheid als de Heere Zijn knechten zendt als boodschappers van goede tijdingen, zoals bewezen is in de zending van Paulus en Silas naar Filippi. Goedertierenheid was het, dat Hij Lydia's hart opende en een arme dienstmaagd van een waarzeggende geest verlost. Nog rommelde Zijn ingewand over anderen te Filippi. Maar in Zijn aanbiddelijke Wijsheid zal Hij dat Woord ter ore brengen van degenen, die naar hen anders niet zouden komen luisteren buiten de stad. Doch Hij zal dat doen door donkere wegen en voor ons, van voren bezien, raadselachtige gangen, maar van achteren zal het blijken: *o God, Uw weg is in het heiligdom*.

Wij hebben dan thans dat gedeelte van de heilige historie na te gaan, hetwelk ons nader licht hierover zal verspreiden. Terloops willen wij nog zeggen, dat wij met het oog op ons tegenwoordig samenzijn voornemens waren een andere stof te nemen, die ons meer als woordelijk tot het doel leidde: *een voorbereiding voor het heilig Avondmaal te houden*. Maar hoe wij ons daartoe mochten benaastigen, wij werden naar ons tegenwoordig onderwerp telkens teruggewezen en wilden daarom, - daar de Heere het

andere scheen te sluiten en dit te openen,- de Geest niet bedroeven. Wij hopen dat ons genoegzame stof zal voorkomen, dit onderwerp van de grote goedertierenheid des Heeren in verband te brengen met de Tafel des Verbonds die in het midden van de Gemeente staat toegericht te worden.

Tekst: Handelingen 16: 19-24.

Als nu de heren van dezelve zagen dat de hoop huns gewins weg was, grepen zij Paulus en Silas en trokken ze naar de markt voor de Oversten. En als zij ze tot de hoofdmannen gebracht hadden, zeiden ze: deze mensen beroeren onze stad, daar ze Joden zijn. En zij verkondigen zeden die het ons niet is geoorloofd aan te nemen, noch te doen, alzo wij Romeinen zijn. En de schare stond gezamenlijk tegen hen op en de hoofdmannen, hunne klederen afgescheurd hebbende, bevalen hen te geselen. En als zij hun vele slagen gegeven hadden, wierpen zij hen in de gevangenis en geboden de stokbewaarder dat hij ze zekerlijk bewaren zou. Dewelke, zulk een gebod ontvangen hebbende, wierp hen in de binnensten kerker en verzekerde hun voeten in den stok.

Daar het verband dezer geschiedenis reeds tevoren besproken is, gaan wij terstond over tot onze tekst, waarin wij de volgende hoofdzaken nagaan:

DE MISHANDELING VAN DE APOSTELEN TE FILIPPI.

1. **Waaruit deze mishandeling sproot.**
2. **Welke redenen hiervoor werden aangevoerd.**
3. **Waarin deze mishandeling bestond.**

Zagen wij de vorige keer hoe de Heere aan 't Woord Zijner Waarheid getuigenis gaf te Filippi, niet alleen in de waarachtige bekering van arme mensen, door ze tot de kennis van de ware Messias te brengen, maar ook, hoe de boze geesten werden uitgeworpen door dezelfde Naam; thans hebben wij na te gaan hoe vergramd de duivel daarover was en nog ééns een middel beproefde om de voortplanting van het Evangelie te Filippi te verhinderen. Het middel dat hij thans beproeft is :

- (1) Te werken in de heren of meesters van die dienstmaagd, die tevoren met de waarzeggende geest bezielde was geweest. De duivel heeft zijn invloed op die meid verloren en zal 't nu proberen met haar meesters. Niet om Paulus en Silas na te schreeuwen op straat, maar om ze aan te klagen bij de Oversten van de stad. De Evangelist geeft ons de oorzaak waaruit deze uitbrekende vijandschap voortkomt onder deze bewoordingen te kennen: *zij zagen dat de hoop van hun gewin weg was.* Zo wij tevoren reeds hebben opgemerkt, deze heren hadden de dienstmaagd wellicht gekocht en dreven gewin met haar guiten, fabelen en leugens, die zij, door de satanische geest daartoe bewerkt, aan het volk voorhield, in zover het raad bij haar kwam vragen. Het loon was dus voor de heren en het werk voor de dienstmaagd. Maar nu houdt het waarzeggen op zij is nu zwak en als een ander mens. Ze kan geen vragen meer beantwoorden, geen toekomstige dingen meer voorspellen, geen leugen en bedrog meer met enkele ware zaken vermengen. Dus ze wordt waardeloos en ondienstig voor haar meesters; de verdiensten zijn nu voor hen weg, de hoop voor de toekomst om rijk te worden door deze bedriegerijen, is nu verloren. Was de meid ziek, ze kon nog beteren, maar nu alle kans is verder afgesneden en ze zijn beroofd van hun inkomen en tijdelijk gewin.
- (2) Hieruit wordt ons duidelijk dat deze heren, zoowel als tevoren de dienstmeid, samen

in Satans dienst waren. Want liever hadden zij hun geld en gewin behouden dan dat zij aanzagen de voortplanting van het Evangelie te Filippi. Liever een arm mens onder de invloed van Satan gebonden houden, dan dat zij aanzagen dat zijn kluisters verbroken werden en hun gewin daardoor zou vervallen. Och, ze zouden wellicht de Apostelen met rust gelaten hebben, als zij hun én Satans bedrijf niet hadden neergeworpen als zij met vrede zo hadden kunnen voortgaan in het uitvoeren van de snode bedriegerijen, waardoor zij zo menig te Filippi hadden bestolen. Och, dan mochten die zemelaars daarbuiten aan de rivier maar godsdienst houden. Maar zie, geliefden, juist omdat het Evangelie al zulke bedrijven omver werpt, daarom is het juist zo gehaat en zijn die mensen het voorwerp van spot en verguizing, die de zuiverste klanken van dat dierbare Evangeliewoord doen horen. Hetzelfde voorval zult u vinden in Handelingen 19. Daar wierpen ze door de verkondiging van het Evangelie het bedrijf van de zilversmeden neer, zodat al degenen die uit dat gewin hun welvaart hadden, óók in woede waren ontstoken en de gehele stad Efeze in rep en roer brachten.

- (3) En was het nu waar, dat een grote Godsdaad aan een arme dienstmaagd verheerlijkt was, diezelfde daad wordt hier de Apostelen als een misdaad aangerekend. Als hadden zij hen moedwillig brodeloos gemaakt door oorzaak te geven dat hun gewin zou ophouden. Zulke voorvallen zijn evenwel niet vreemd. Zie, hoe de Apostelen Petrus en Johannes in Handelingen 3 terecht staan voor de weldaad, aan een krank mens geschied en hoe hun dat als misdaad werd aangerekend. Zie het in Mozes: het doden van de Egyptenaar wordt beschouwd als aanslag op het leven van een ander. Zo zeiden ook de vijanden van Jeremia dat er oordeel des doods aan hem was. Zelfs onze dierbare Zaligmaker, als Hij op de Sabbat genezen had, werd voor Wetverbreker en Sabbatschender uitgekreten. Of wel, als Hij een van de duivel bezetene te Gadara verlostte, baden de anderen dat Hij uit hun landpalen wilde vertrekken. Daar hadden ze hun zwijnen liever gehouden dan dat zij de verlossing aanzagen van een arme bezetene.
- (4) Geen wonder dat de heren van de dienstmaagd zo verbitterd waren tegen Paulus en Silas, want deze hoop van hun gewin was immers alles wat zij bezaten. Het was hun schat, aardse goederen te bezitten, zonder te vragen waar het vandaan kwam, of zij het door leugen of waarheid machtig konden worden. Of het tot voordeel of schade van de mensheid diende, was hun hetzelfde. En was nu de Meester, in Wiens Naam Paulus die boze geest had uitgeworpen, op aarde geweest, gewis hadden zij Hem óók vervolgd, zoals uit de historiën duidelijk gebleken is. Maar was de Meester er Zelf niet, dan moet Hij natuurlijk vervolgd worden in zijn knechten en leden, die datzelfde werk dat Hij deed, nu in Zijn Naam voortzetten. Kan dus de duivel niet meer door de meid werken, dan worden de heren zijn knechten om op andere wijze dan zij gedaan had, in woede en vijandschap zich tegen het werk Gods aan te zetten. Zeer duidelijk ligt hierin bewezen, hoe de vijand, zij het openbaar of bedekt, zich altijd stelt tegen het werk Gods. Zijn de kinderen der wereld voor een tijd onderworpen, 't is veelal om profijt dat ze van de vromen trekken, of wel omdat hun bedrijf, zij het een goddeloos of een godsdienstig bedrijf is, er nog bij gebaat wordt. Maar o wee, als er getornd wordt aan hun grond, als ze als huichelaars verklaard worden, als hun godsdienst over boord geworpen wordt.... O, wat waren de profeten bitter tegen Micha, toen hij al hun gezegden omver wierp! Ze zeiden: *heeft de Heere alleen door u gesproken, heeft Hij ook niet door ons gesproken?* Och, als de vromen beginnen omver te stoten wat zo hoog gewaardeerd was, door anderen zo hoog opgedreven, ... wat worden het dan muiters en oproermakers genoemd. Ja, als zodanigen, die de vrede

en het welzijn des volks niet beogen. Wat waren de wijzen van Jeruzalem bitter tegen de Heere Jezus, als Hij het volk leerde: *tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan die der Schriftgeleerden en Farizeeën, gij kunt het Koninkrijk Gods niet ingaan*. Daar lag hun godsdienst veroordeeld; ze waren witgepleisterde graven gelijk. Dat konden ze Hem nooit vergeven; het zou Hem het leven kosten. Geen wonder, dat dan zijn dienaren hier te Filippi een gelijk lot beschoren was. Liever geld dan het Evangelie; liever duivelsdienaren dan onderdanen van Koning Jezus; liever bedrogen dan bijtijds ontdekt en losgemaakt. O, gingen nog velen de ogen open die nu om geld, om ere of naam, om brood of gewin in Satans dienst blijven! Gingen hun ogen open, dat het toch een harde, een slaafse dienst is. Dat geld, dat de ogen van de zienden zelfs verblindt, hoe zal het de blinden nog blinder maken en straks voor eeuwig voeren in de klauwen van de mensenmoorder. Wat zal het ten genen dage uitkomen hoe velen er dienst genomen hadden onder Satan om de dag des Heeren te ontheiligen, om hun brood bleven ze bij hem dienen. Terwijl Koning Jezus hemel en aarde bezit en alles om niet geeft aan Zijn dienaren, die om Zijnentwille alles verlaten. De een doet het gewillig, de ander met bezwaarde consciëntie. Echter die hope des gewins, dat tijdelijke voordeel houdt menigeen in slaafse dienstbaarheid tot aan hun dood.

Laat ons voortgaan met de Godsge, zanten te Filippi in hun drukweg te volgen en letten op de beschuldiging, die zij tegen hen inbrachten.

2. Welke redenen hiervoor werden aangevoerd.

Zo sterk wordt de vijandschap, dat woorden en daden samen beginnen te gaan. Zo deden immers de Joden met Stéfanus: eerst de tanden tegen hem knarsen, dan buiten de raad en de stad slepen. Zo deden ze met de blindgeborene: eerst scheldwoorden en toen uitwerpen. Zo ging het ook hier. Ze konden hun woede geen lucht genoeg geven in het naschreeuwen of schelden, maar grepen hen en brachten ze voor hun rechters. Zij het dat hier de officieren van het leger bedoeld worden of de gouverneurs van de stad, in elk geval schijnt het een openbare terechtzitting geweest te zijn. Hetzelfde wat door de stadsschrijver van Efeze bedoeld wordt als hij zegt: *de rechtdagen worden gehouden*. Dus meegesleurd als op van de daad gegrepen bij het begaan van een vreselijke misdaad, worden ze terstond gedagvaard voor de rechters. Aandoenlijk schouwspel, als wij Satans slaven zien trekken met vrijgemaakte kinderen Gods! Die geleid worden, zijn dienstknechten van Christus. Die ze leiden zijn zondeslaven, die ijverig de instandhouding van Satans rijk zoeken te bevorderen; en *allen* zijn het mensen. O, hoe hier de een met de ander terecht gaat, omdat ze niet willen helpen bouwen, maar bij een andere Koning dienst genomen hebben, is hier op het duidelijkst bevestigd.

Laat ons even horen wat toch eigenlijk tot hun beschuldiging wordt aangevoerd. Het bestond:

- (1) Zij werden bij de Overheden aangeklaagd als *oproermakers*. *Deze mensen beroeren onze stad*. Met andere woorden: het zijn verstoorders van de openbare rust en vrede, die alles in wanorde brengen of overhoop werpen. Zie toch eens, toehoorders, hoe het door alle tijden Satans kunstgreep geweest is om knechten en kinderen Gods als gevaarlijke lieden voor de maatschappij voor te stellen. Zeer oud is die beschuldiging. Hoort, hoe de goddeloze Achab de Godsman Elia noemt: *de beroerder Israëls*. Daniël en de jongelingen in Babel werden verdacht voorgesteld: *zij hebben op u, o koning, geen acht geslagen*. De Zoon van God Zelf werd beschuldigd als te zijn *een, die het volk afkerig maakt*. U merkt, hoe het gehele doel van hun zending hier omgekeerd wordt, maar toch hoe in anderen zin, daar waar Christus komt met het Evangelie, hoe er dan roering komt, tweespalt, verdeeldheid.

De stad was tevoren rustig, maar nu alles overhoop; Satan verwoed, de vijandschap gaande. Want er waren gevallen in 's vijands leger, de duivel had voet verloren bij Lydia en bij de dienstmaagd en misschien veel meer die ons hier niet vermeld worden en werkelijk daar waren zij middellijk de oorzaken van. Voelt u, toehoorders waar eigenlijk de oorlog tegen ging? Het was tegen de grote Koning, Die de Zijnen uit Satans rijk kwam verlossen. En nu kon het niet anders of degenen die door Hem gebruikt werden en als zodanig in Zijn dienst waren, moesten door Satan en al zijn handlangers als oproerlingen uitgemaakt worden en als zodanig terechtgesteld.

- (2) Hun werd ten laste gelegd dat zij Joden waren; dus van geheel andere volksplanting afkomstig. Een ander volk, wiens wetten onderscheiden waren van al de volken van de aarde. Een volk, dat *vanouds gehaat was. Zelfs in het land van hun vermeerdering staat er van hen, dat zij de Egyptenaren een gruwel waren.* Veracht wegens afzondering, gewoonten, godsdienst en cijnsbaarheid, worden zij dus beschuldigd, dat zij het als Jood hadden aangedurfd tussen Romeinen, die ver boven hen stonden in ervaring en geleerdheid, in krijgsorde en heerschappij, om daar verwarring en onlusten te stoken. Geen wonder, dat als degenen die in anderer ogen maar verachte lieden zijn, in 't openbaar naar voren komen, dat al die slingerstenen op hen gemunt zijn. *Wat, (zeiden de Joden tot de blindgeborene) gij zijt geheel in zonden geboren en leert gij ons? Als het wijze van het dwaze geleerd moet worden, geloof zeker, dat er dan vooraf vele hoogten geslecht moeten worden!*
- (3) Een andere openbare beschuldiging die tegen hen werd aangevoerd, was: *Zij verkondigen zeden, die het ons niet geoorloofd is aan te nemen of te doen, omdat wij Romeinen zijn.* Deze beschuldiging gaat vanzelf over het recht van hun godsdienst; wij zullen van goden nooit veranderen. Als Romeinen zijn wij verplicht onzen godsdienst vast te houden en daarom kan ons een prediking van een gekruiste Jezus het minst bekoren. Breken wij dus niet met onze goden, wij veranderen ook niet van leven en willen derhalve niet worden bemoeilijkt en aangeraden worden van levenskoers of godsdienst te veranderen. Zie toch eens, hoe vast of Satan zijn gevangenen houdt! Duidelijk wordt hieruit bewezen als er geen Machtige kwam om hem zijn vaten te ontroven, dat ze nooit hun oude heer zouden verlaten. De mens heeft een verbond met de dood gesloten en een voorzichtig verdrag met de hel gemaakt. Daarom wijst hij elk aanbod om bij een ander dienst te nemen, beslist af. Hij zegt: *ik blijf, daar ik ben heb het goed naar mijn zin.* Ja, hij wil zelfs niet eens bemoeilijkt wezen. Van nature is hij een Belial zoals Nabal, die niet eens mag aangesproken worden. Beschuldigd werden dus de Apostelen, dat zij het probeerden om hen van het ingenomen standpunt af te brengen dat hen niet geoorloofd was aan te nemen. O, moest Koning Jezus daar rekening mee houden, gewis, dan kreeg Hij er niet één los. Zij hebben trouw gezworen aan hun oude heer. Zij hebben voorgoed God plaats en Naam ontzegd, ja zij zijn in de bondbreuk weggelopen om nooit meer tot Hem terug te keren. Wie zal toch het wijs beleid van die grote Koning doorgronden? Wie zou denken dat uit zó'n gans onrechtvaardige terechtstelling nog wat goeds zou kunnen geboren worden? En toch zal de Heere te Zijner tijd opstaan om een andere gevangene van Satan los te maken, die zeker eveneens trouw gezworen had aan Satan, maar juist door deze beproevingsweg waarin de Apostelen nu waren, in de gelegenheid gesteld werd om het Woord des Heeren te horen. Laat ons als in het voorbijgaan nog zeggen: "Volk van God, laat het u toch niet verwonderen of ontstellen als u in uw huis of onder uw familie of omgeving als een beroerder of verstoorder van de vrede uitgemaakt wordt. Het is

immers met de Zoon van God, met Zijn knechten en kinderen voor u eveneens zo gegaan? Misschien wordt u wel verweten: vroeger hadden wij een aangenaam en makkelijk, ja, genoeglijk leven, maar sinds die tijd dat je met die fijnelarijen begonnen bent is al de vrede en het genot weg.” Immers waren Jozef en David daarom gehaat van hun eigen broeders; de Godvruchtige Job van zijn eigen vrouw, Hanna van Peninna. Ja, de Bruid getuigt immers: *de kinderen mijner moeder waren tegen mij ontstoken*. O, welk een ergernis is het voor menigeen dat hun wetten anders zijn en ook dat zij des Konings wetten niet doen willen. Dat zij voor het schepsel niet willen buigen, in de zondige gewoonten niet mee willen doen; zich bij het oude te veel houden! O, dat is zo ondragelijk voor de tegenpartijder dat ze hen wel in het openbaar durven bespotten en als verstoorders van de vrede aan de kaak stellen. Wellicht is de Apostelen geen plaats van verantwoording gegeven. De beschuldigers voerden het woord, waren heftig en toornig, waardoor zij ingang kregen bij de Overheid van Filippi en alzo kwam het tot vernieuwde daden van grote wreedheid en boosheid, waarvan ons de Evangelist zegt:

3. Waarin deze mishandeling bestond.

En de schare stond gezamenlijk tegen hen op, en de hoofdmannen hun de klederen afgescheurd hebbende, bevalen hen te geselen. Hier zien wij:

- (1) De gedaagden voor de rechters geleid als misdadigers en duidelijk is uit de woorden af te leiden dat er intussen een grote volksoptocht plaats had. Een menigte, die de thans gevangene dienstknechten al roepende, schreeuwende en dreigende gevolgd was tot de beschuldigen voor de balie stonden. Daarna krijgen eerst de hoofdpersonen, de heren van de dienstmaagd het woord, *dat de Apostelen oproermakers waren*, enz. De joelende menigte stemt dit alles toe en doet er nog veel meer bij om de vreedzame mannen in verkeerd daglicht te stellen bij de Oversten van de stad. Ziedaar, de knechten wederom behandeld zoals voorheen hun Meester behandeld was. Herodes, Pontius Pilatus met de heidenen en de volken Israëls, waren opgestaan met verenigde boosheid tegen het heilig Kind Jezus. “De tenten Edoms en van de Gadarenen, Gebal en Ammon, zij hebben mede een verbond gemaakt tegen de Heere en Zijn Gezalfde.” Geen wonder dat ze zich samen verenigen tegen Zijn knechten en kinderen.
- (2) Wij zien de trouw knechten vervolgens schandelijk beledigd, uiterst wreed, ja, barbaars mishandeld. *Want de hoofdmannen, hen de klederen afgescheurd hebbende*; alsof er geen tijd was om de zaak te onderzoeken, hun plaats van verantwoording te geven of hun schuld te bewijzen. Het ging alles haastig, driftig, verwoed, zonder veroordeling tot enige straf. Hun klederen worden van hun lichaam afgescheurd en getrokken, alsof zij geen genade of ontzag waardig waren. Geen menselijk gevoel bezielt hun rechters.
- (3) En als ze daar naakt staan bevalen zij hen te geselen. Zeker aan palen gebonden, die daar gereed stonden voor zware misdadigers, worden de dienstknechten des Heeren als boeven en landlopers ten toon gesteld. Naakt aan palen en toen met vele slagen gegeseld. Gegeseld met Romeinse geseling, dat is met haken of scorpioenen aan de koorden, die het vlees van tussen het beendergestel weg halen, zoals de Gezegende Zoon van God eveneens met Romeinse geseling gegeseld is. *Want Pilatus nam Jezus en geselde Hem*. (Joh. 19: 1). Of het is één van de driemaal geweest, waarvan Paulus zegt in 2 Korinthe 14: *Eéns ben ik met roeden gegeseld geweest*. Wellicht zinspeelt hij daarop in 1 Thessaloniëzen 2, als hij zegt dat hun smaadheid was aangedaan te Filippi. Daarbij kwam nog dat de Romeinse geseling

van de Joodse verschilde in het aantal slagen. Bij de Joden was het *veertig slagen min één*, maar de Romeinen sloegen onbepert zonder de slagen te tellen, zodat de veroordeelde meer van de barmhartigheid van de beul, dan van de bescherming van de rechters afhankelijk was. En is de barmhartigheid van de goddelozen wreed, wat is dan de wreedheid en ongebonden drift van dezulken? We zouden zeggen: *dan is die duivels*.

Is het waar wat onze vaders zeiden, dat het betere tijden zijn voor de Kerk als ze in het openbaar gezeseld worden, dan dat ze door vijanden in het openbaar worden verheven. O, dan zeggen wij, is het droevig gesteld met de Kerke en zeker dáárom, omdat ze zo weinig in het openbaar getuigenis afleggen en zo weinig in levensopenbaring die teerheid aan de dag leggen, die de vijand niet kan verdragen. Was het geen uitwendige geselpaal, ze zouden dan de gesel van de tong in het openbaar meer ontvangen, dan wanneer ze vergezeld is met de afgoden.

- (4) Eindelijk is de drift en de boze lust van de vijanden een weinig gekoeld. Maar is het nu genoeg? Zijn ze bevredigd en voldaan met deze mishandeling? Ach nee, zij dorstten naar hun laatste druppel bloed. Nu zal wellicht het onderzoek pas beginnen, met welke boeven ze eigenlijk te doen hebben, en zullen ze de misdadigers maar inkerkeren, om ze dan nader te vervolgen of wellicht te doden. Wellicht door de barbaarse menigte vergezeld, worden ze nu voortgestuwd naar de gevangenis. De rechters volgen ook. De cipier wordt ontboden en krijgt de opdracht dat hij deze deugnieten secuur moet opsluiten; ze konden eens proberen te ontsnappen. Het is of ze zeggen: bewaak deze; indien zij ontkomen, zo zal uw ziel zijn in plaats van hun ziel.
- (5) De stokbewaarder merkt, dat de hoofdmannen zeer kwaad zijn. Hij maakt de gevangenschap van de gevangenen zeer streng en zwaar. *Want hij wierp ze in de binnenste kerker en verzekerde hun voeten in den stok*. Verklaarders hiervan zeggen, dat deze binnenste kerker een afdeling was in de gevangenis in het slechtste deel, tussen al de muren, sloten en grens in, waar onmogelijk uitgebroken kon worden. Daarbij, een plaats waar het op de middag zelfs donker was; een koude, vochtige en heel onreine verblijfplaats. Maar nog was de straf niet zwaar genoeg; hij leidde ze met de voeten vast in een zwaar blok, dat aan de bovenzijde kon opengeslagen worden. De arme gevangenen lagen achterover gekneld, zodat zij als uitgemarteld en afgetobd geen deeltje van hun lichaam zonder smart konden bewegen. Zie dat in Jozef. (Psalm 105). *Men verzekerde zijn voeten in den stok; zijn persoon kwam in de ijzers*. Datzelfde lot onderging ook de Godsman Jeremia in hoofdstuk 20, toen de vijandschap van de vorsten van Juda zo heftig tegen hem ontstoken was.

Sla toch even een blik in de geest op deze gevangenen te Filippi. U zult dan de waarheid van 's Heilands woorden in hen zien bevestigd: *het zij de discipel genoeg, dat hij worde gelijk zijn Meester*. Daar lagen ze als ten dode gedoemd, met stukgetrokken kleren, met bebloede ruggen, achterover op een vochtige, koude grond, in een onrein, duister hol. Daar liggen ze! Evenwel zijn het Jehovah's keur- en lievelingen, het zwart van Zijn oogappel, de beminden Zijner ziel. Wie zou daar de heiligen van de hoge plaatsen zoeken, die als trouwe dienaren het Woord des Konings zochten ruchtbaar te maken? Geen zonde, geen vijandschap tegen mensen, geen ontrouw in hun bediening was daar van de oorzaak. Het is alsof wij Daniël uit de leeuwenkuil horen roepen: *ook heb ik tegen u, o koning, geen misdaad gedaan*.

Vragen wij dan, *waarom zulke proefwegen voor deze waardige mannen?*

Och, Geliefden, wie zal de wegen des Heeren doorgronden? 't Is gedurig: *O, diepte des*

rijkdoms beide der Wijsheid en der kennis Gods; hoe ondoorzoekelijk zijn Zijne oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen. Veelal ligt Zijn weg ook met degenen, die Hij 't meest lief heeft door de zee en Zijn pad in diepe wateren. Maar zeker zal Hij die voorwerpen van Zijn liefde het licht te Zijner tijd klaarder dan de middag doen oprijzen. Hij geeft hen hier kracht om al de kruisen en zwarigheden te dragen. Eenmaal zal Hij zijn wijze en Godverheerlijkende doeleinden voor al Zijn volk duidelijk verklaren en hun ten zeerste doen gevoelen, dat zelfs onder de toelating van de wreedste tirannie van de vijanden, Zijn oog op hen geslagen was ten goede. Dat Hij in al hun benauwdheid mede benauwd was en dat Hij op Zijn tijd het bruisen der woeste zeeën op één wenk van Zijn almacht komt stillen. Dat zouden ook onze gevangenen te Filippi ondervinden. Maar hiervan, zo de Heere wil, later.

Laat ons thans deze waarheid op ons tegenwoordig samenzijn van toepassing zoeken te maken, maar vooraf gemeenschappelijk zingen van Psalm 22 vers 12 en 14.

Toepassing.

Waarde toehoorders.

Het kostte ons bij de overdenking van de tekst - die wij thans voor u verklaard hebben - enige moeite om uit de woorden enige zaken af te leiden die op een Voorbereiding voor het Heilig Avondmaal van toepassing waren. Maar toen wij enige opening daarin mochten krijgen, kwamen wij tot de conclusie dat in dit Avondmaal de bestreden en aangevochten zielen de buit zouden wegdragen. Althans al de lijnen van deze waarheid wijzen ons daarheen, dat de Heere wonderen doet in de duisternis en Zijn gerechtigheid openbaar maakt in het land der vergetelheid. Wij brengen u daarom nog even met uw aandacht terug naar de gekerkerde gevangenen te Filippi, die als opgeschreven ten dode en als allerafschripsel en uitvaagsel in een onrein hol verachtelijk neergeworpen waren. Wij stellen elkaar voor deze vraag: wie zou van tevoren dit grote geheim kunnen oplossen, dat dezelfde gevangenen, die daar als een schouwspel van engelen en mensen lagen, wij zeggen, dat dezelfde gevangenen nog diezelfde nacht aan een rijk voorziene tafel zouden neerzitten? Dat zij alle vriendschap en genegenheid zouden ontvangen; hun boeien los, van hun striemen gewassen; in huiselijke kring opgenomen; blij met elkander zouden zijn? O nee, dan zou de Heere moeten tonen dat door Hem de koningen regeren en de heersers heersen en Hij hun aller harten neigt tot al wat Hij wil. Zeker zullen er wezen ook onder ons, die gedurig in andere zin als de Apostelen te Filippi geselsd worden. Inzonderheid vóór zulke tijden als ze in het openbaar Zijn Naam aan zijn tafel moeten belijden en tonen met Wie zij het houden, dan is veelal de vijand vóór die tijd bijzonder op de been om de machten van de hel samen te spannen, teneinde dat volk uit te kleden, te geselen, te benauwen en ze alzo de zaligheid van de tegenwoordigheid des Heeren te roven, óf de vrede die zij zouden vinden in het houden van Zijn bevelen en inzetten van hen te weren en ze in plaats van dat onder het ongenoegen Gods te brengen.

Vraagt u, *waarin die geselingen bestaan?*

- Och, ze zijn zo menigvuldig dat wij ze in orde niet kunnen opsommen. Hier volgen enkele. Sommigen worden geselsd door Satan als hij hun schuld met al de verzwarende omstandigheid hen voor ogen stelt, zodat zij als bloedende onder zulke slagen uitroepen: *mij is zeer bange!* Hij hangt dan als een zwarte schilderij hun vorig en tegenwoordig leven voor hun aandacht en zegt: hoe zal de Heere zulk een aan Zijn tafel in Zijn tegenwoordigheid gedogen? Hoe zal het heilige met het onheilige gemeenschap hebben? De duivel zorgt dan zoveel mogelijk, dat zij alleen maar zien met dat éne oog op en in zichzelf en dat ze niet zien buiten zichzelf in de

grote Vloek- en Schuldwegdrager van Gethsémané en Golgotha. Hoe bang hebben vele zielen het daaronder gehad! Zodat die geselingen hun vlees verteerden, en omdat zij alles moesten toestemmen, dachten ze nog openbaar tentoongesteld zouden worden, waar een elk op zien moest. Wie zal er anders over kunnen spreken als degenen, die het bij ervaring kennen?

- Een andere geseling van satan bestaat in de verdachtmaking van het werk van de genade in de harten van Gods volk. O, hoe geslepen of de vijand het weet te separeren en af te meten bij andere vromen, om ze op zulke tijden buiten de genade te zetten! Hij weet ze van het begin tot het einde te leiden, maar niet op het bezit, maar wèl op het gemis nadruk te leggen om dan, tot de slotsom te komen, dat het éne noch het andere deugt. Dezen weet hij voor te houden dat ze niet krachtadig of diep genoeg ontdekt zijn; anderen, dat zij de Middelaar niet hebben éren kennen; weer anderen dat hun schuld niet is weggenomen. Zo heeft hij ze onder de geselslagen aan de paal gebonden en zegt: *gij hebt geen heil bij God. Derhalve, u mag aan de tafel des Heeren niet komen.*
- Een andere geseling van Satan bestaat erin om de liefde en gunst Gods met hun tegenwoordige toestand te vergelijken. Had de Heere u gezocht, geleerd, bekeerd, waarom dan deze of die drukwegen? Waarom deze of die strijd; waarom dan geen vastigheid voor uzelf, zonder al die schuddingen. De satan komt wel met allerlei Schrifuurplaatsen zoals Hebreëën 6. *De hemelse gaven smaken en nog afvallig worden*, enz: O, wat heeft hij ze onder deze geselingen benauwd, zodat zij uitriepen: *Gij hebt mij bij mijn nek gegrepen en mij verpletterd in een plaats der draken.* Ze kunnen zich als roerdomp en steenuil gevoelen en menen dat zij zo in de tegenwoordigheid des Heeren aan Zijn tafel niet mogen verschijnen.
- Anderen, die goed weten wat er gebeurd is, zien of worden gewezen op eigen trouweloosheid, verlaten van hun eerste liefde. Ze worden gezeseld over hun breken van het gegeven woord aan hun Koning; met het omzien naar andere minnaars, met hun wereldgelijkvormigheid.
- Waar zouden wij eindigen met al de geselingen die de Kerk ondergaat als de heirdag van de Koning nadert? Er worden duizend redenen voor aangevoerd. Ze worden soms in eigen gezin als oproerlingen en verstoorders van de vrede aangeklaagd; ze deugen in hun omgeving niet en kunnen soms in zulke tijden het minst gelo ven ooit genade te hebben ontvangen.

Nog even slaan wij een blik op de gevangenen van Filippi. Niet alleen gezeseld, maar ook opgesloten in de binnenste kerker met de voeten in de stok. Slechts enkele trekken laten wij volgen. U bemerkt, waar wij u brengen willen, namelijk bij zulk een volk, dat evenals de Apostelen, werkelijk van de Heere gezonden, geroepen, afgezonderd was tot Zijn dienst, maar nu juist in die weg des Heeren zoveel tegenheid ondervinden en gedurig als in gevangenissen zijn opgesloten. Gevangenissen, waar het op de middag nog donker is, onrein en ellendig. Zondegevangenissen, gevangenissen van twijfelmoedigheid, van duisternis en beroering, waaronder ze uitroepen: *Heere, waarom doet Gij ons van Uw wegen dwalen; waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen?* O, die gevangenis van duisternis, waar de zuchtende gevangene uitroept: *Wij wachten naar het licht, maar zie het is duisternis; naar tijd van genezing, maar ziet het is verschrikking.* Daar in die binnenste kerker zegt de vijand menigmaal: waarom is uw bestraffing nu altijd nieuw? Zie naar anderen, die de inbeelding des harten teboven gaan, die vrij en blij wandelen. Zie naar anderen van Gods volk, die aangenaam verkwikt worden; zoete vertroostinggen genieten; het liefelijk licht van Gods aangezicht delen. O, hoe menigmaal zult u als uit die binnenste kerker éren: *De morgen, ach,*

wanneer? De pijnen worden nog gevoeld en de geselingen zijn nog open en daarbij nog die nare duisternissen, die de ziel als doen beven bij het ritselen van een blad en met David doet uitroepen: *ik ben gelijk geworden aan degenen, die in den kuil nederdalen.* (Ps. 143). Zó donker kan het in die binnenste kerker wezen, alsof het nooit licht geweest is en alsof het nooit meer licht worden zal. Ze zijn soms met de voeten gelegd in de stok, zodat ze besloten zijn en niet uit kunnen komen. Geen toestand of nood zo groot als de hunne. Zo menen ze zitten vast in een stok van Satans listen, waarin ze uit vijandschap gekluisterd worden en zich gevoelen als een afgezonderde onder de doden, die niet los kan komen om te naderen aan de Tafel des Heeren. Ze zitten vast in de stok, daarom gaan ze niet eens naar de vromen; ze horen immers niet bij hen. Jammer, dat zulke bestreden zielen het voorbeeld van de Apostelen maar ál te weinig volgen.

Maar we zullen met dezelfde stof voor het Avondmaal thans niet vooruitlopen, maar u, bestreden, verlegen zielen, nog toevoegen:

- Vooreerst. Waar de Satan het meest vergramd op is, zijn veelal de teerste lievelingen van Koning Jezus.
- Ten andere. Die zaken, waar de duivel het meest het volk mee aanvalt, houden het nauwste verband met hun zaligheid en de eer van hun Koning.
- Ten derde. De duivel weet, dat zij de goedkeuring van hun Heere meer te wachten zijn op beoefenen, dan op belijden. Het komt er dan op aan om zich Zijner voor de mensen niet te schamen.
- Ten vierde. Vele vromen maken het zichzelf onnodig zwaar; in plaats van de Heere de hand te geven, lenen zij het oor aan de grootste bedrieger en mensenmoordenaar.
- Ten vijfde. Vóór het aangenaamste licht is het soms het felste donker. Wanneer schijnt het Waarachtige licht helderder, dan wanneer Hij in zichtbare tekenen en zegelen openbaart en verklaart, deze Zijn eeuwige liefde, die daarin voor al dat volk bewezen ligt dat Hij Zijn Zoon met de schandelijke en bittere dood des kruises gestraft heeft? En dat om hun schuldige zielen van de toorn Gods en eeuwige verdoemenis te verlossen.
- Ten zesde. De vijand ligt altijd op de loer om de Kerk de zaligheid te roven. Hij komt dán met hun gebreken en feilen om juist dan de liefde Gods en Christus' offer in verkeerd daglicht te stellen waar de stelligste en zekerste bewijzen liggen van uitdelging en afwassing van de allersnoodste zonden; dán stelt hij ze voor, alsof ze als reinen en heiligen tot de tafel des Heeren moesten naderen.

Volk van God, wees toch op uw hoede voedt uw ongelooft en vertwijfeling niet. Zorg ook dat u geen grond maakt van uw bestrijding, maar weet, dat hoewel de strijd uw grond niet wezen kan, dat u grote, ja onnoemelijke voorrechten hebt boven zovelen, wie alles vormwerk geworden is, zelfs de heiligste dingen.

De zodanigen weten van geen gevangenissen, geselingen, noch stokken, die ze vasthouden. Zij hebben geen vervolging zoals deze Godsmannen te Filippi. Dat komt, dat ze de duivel in zijn rijk geen afbreuk doen. Hij laat ook deze gerusten te Sion stilletjes passeren naar het Avondmaal en fluistert hen liever toe: 'Wanneer u terug blijft van 's Heeren tafel, dan zouden de mensen menen, dat er bijzondere zonden liggen of dat het met u niet wèl staat voor de eeuwigheid.' O, onheilige belijders zonder genade, die nu misschien spot met de gevangenissen van de vromen, met hun banden en geselslagen, het zal niet lang meer aanlopen dat u zelf tentoongesteld zult worden als huichelaar en bedrieger. Op die laatste Gerichtsdag in het openbaar, voor Engelen en mensen als beroerders en geveinsden, gebonden en weggeleid. Ziedaar uw lot.

Of kunt u met een koud hart op uw zitplaats blijven en zeggen: *ik heb er geen deel aan?* Wij bidden u benaarstig u dat in te zien, wat het te zeggen is, daar geen deel aan te hebben. De Zoon van God zegt: *Ik zal ze afscheiden en hun deel zetten met de ontrouwen.* Hier geen deel, en dat zonder gevoel, ja onverschillig te zijn, ... het zal u straks kosten nooit in die plaats aan te zitten aan de ronde tafel van de bruiloft des Lams, maar buiten uitgeworpen te worden. Weet u wel, dat u zodoende Satans rijk helpt bouwen, in plaats van afbreken? Wij roepen u toe vanwege de uitnemendheid van deze dienst: *Verlaat toch de slechtigheden en leeft en treedt in de weg des verstands.* O, wordt heilig verliefd op de gelukstaat van dat volk, die nooit, ook niet in de zwaarste strijd, van de liefde Gods zijn afgescheiden. Dood noch leven, Engelen, Overheden, machten, tegenwoordige noch toekomstige dingen zullen hen daarvan scheiden. En eenmaal zal de duivel, ongeloof en zonde, strijd en twijfelmoedigheid, veldvluchtig van hen wijken, als uw ziel (als u zo blijft) in banden geslagen zal worden. Dan zal het eeuwigdurende jubeljaar voor alle Sions gebondenen aanbreken en hun Avondmaalsdag nooit meer ophouden in de zalige gewesten van vrede, licht en eeuwige blijdschap. De Heere bereide u en ons vóór om Zijn aangezicht hier aan Zijn tafel en straks in de heerlijkheid in gunst te mogen aanschouwen.
AMEN.

Nazang Psalm 119: 72.

De gevangenen te Filippi verblijd.

Vierde preek over Handelingen 16: 25, gedaan bij gelegenheid van het Heilig Avondmaal.

Zingen Psalm 18: 2

Lezen

Psalm 146

Psalm 138: 3 en 4.

Psalm 87

Voorafpraak.

Waarde toehoorders.

De grondtoon van deze psalm is: *Loof den Heere*. Hij begint en eindigt met „Hallelujah”. Mensen, al zijn het ook prinsen en groten van de aarde, zijn die eer niet waardig om lof en dank te ontvangen, want bij hen (zegt de Psalmist) is geen heil. *Maar onze Heere is groot en van vele kracht, Zijns verstands is geen getal*. Het wonderlijkste van dat alles is, dat Hij al die Wijsheid en krachten aanlegt ten nutte en zaligheid van Zijn lievelingen. Waarvoor Hij dan wederkerig al de Hallelujah's van dat volk zal ontvangen. *De dankzegging, de lof, de eer en heerlijkheid zij onzen God en het Lam*. Dát leren ze hier in beginsel op aarde en kunnen nooit hun grote zielsverwondering in woorden uitdrukken, als zij er bij bepaald worden wie de voorwerpen van Zijn eeuwige liefde toch eigenlijk zijn.

Vraagt u *wie er onder de bedeling vallen van die uitnemende Verbondsweldaden?*

Luister eens: ze worden in het versje dat wij zongen onder vier verschillende benamingen getekend; en in het voorbijgaan maken wij u er opmerkzaam op, dat het de zodanigen zijn, die wij in de Naam des Groten Konings in dit morgenuur nodigen aan de Tafel des Heeren. Deze zijn het die onder de bijzondere bedeling van zijn gunst vallen: armen, verdrukten, hongerigen en gevangenen. Zeer opmerkelijk wordt juist in overeenstemming met hun toestand de geestelijke weldaad op hen van toepassing gemaakt.

- Ten eerste. Het recht van de armen wordt van de Heere gezocht en bepleit. Bij mensen kan de arme geen recht verkrijgen. De rijke antwoordt hem harde dingen. De Heere neemt het voor deze geestelijke armen op. Hij is arm in goederen, dat wil zeggen in geestelijke goederen; arm, zonder tehuis, zonder geschikte klederen. Neemt die barmhartige Heere het wel op voor tijdelijke armen, hoeveel te meer zal Hij het recht van deze geestelijke armen zoeken, die in zichzelf zo arm zijn in geloof, gebed, kinderlijke vreze, heiligheid, verlossing. Hij geeft hun als ware armen recht op de verbondsweldaden en geestelijke zegeningen die Hij oplegde in Zijn dierbare Zoon. Hij ontledigde ze Zelf van al hun vermeende schatten en houvasten, stiet ze uit hun vermeend geluk en maakte ze nooddruftigen, die aan alles gebrek hebben, opdat ze vatbaar worden zouden voor al die uitnemende

heilgoederen die de Gezalfde Middelaar door Zijn lijden en dood te voorschijn bracht. Die dat alles daarstelde voor een ontbloot, ontledigd en in zichzelf ellendig volk.

- Ten andere. Hij doet het recht gelden van verdrukten. Daar hebt u een andere benaming van dat zelfde volk, die hier voorkomen als gekwelden of getiranniseerden, vervolgd. Hoe geheel anders dan dat ze zichzelf wel voorstelden; een vrij volk te worden van het dienstbare juk van de vijand bevrijd, moeten ze gedurig van achteren ervaren, onder heirlegers van tegenpartijders uit te moeten roepen: *o Heere, mijn vijanden zijn levende en worden machtig!* Gedurig is het: *ik heb vele bestrijders, o Allerhoogste.* Stelt nu de Eeuwige God zich aan de zijde van die verdrukten om hun verdrukkers te verbrijzelen, zij hebben veelal de gezegende vrucht daarvan maar bij kleine ogenblikken, liggen wel onder de belofte, maar de vervulling is slechts ten dele. Veelal moeten ze zuchten, in deze geestelijke strijd zo gedurig onder te liggen. Verdrukt wordt het leven Gods van binnen door het lichaam van de zonde en des doods. Verdrukt door Satans listen en woelingen om ze de troost te roven en het kindschap te beknibbelen. Verdrukt door een boze wereld, in welker midden zij wonen als een gesprekelde vogel die vooral de moederskinderen als haar tegenpartij dagelijks ontmoet.
- Ten derde komen zij voor in het versje onder de benaming van hongerigen. 't Is daarom niet te zeggen dat zij als hongerigen altijd reikhalzend uitzien naar geestelijke spijzen. O nee, *veleer* betekent het woord de zodanigen die vermagerd zijn; uitgeteerd, opgedroogd en daarom krachteloos, slap, weemoedig, neerslachtig geworden zijn even alsof zij dagen, ja maanden aan het nodige gebrek hadden. Ja, geliefden, het mag voor het christendom van onze dagen onverklaarbaar wezen, echter zult u het in het dierbaar Woord telkens bewaarheid vinden, zowel als de ervaring van de vromen het leert, dat de Koningskinderen van dag tot dag zo mager zijn, dat David zich gevoelde als een lederen zak in de rook, dat de Kerk in ver afgelegen streken zich schier bezweken gevoelde. O, die erfgenamen des hemels wandelen hier veel in nare woestijnen, waar dan geen brood, dan geen water is en dan weer Amalek zich opmaakt om ze te verderven. Evenwel zijn zij en niemand anders de voorwerpen van zijn eeuwige Ontferming, die mildelijk gevoed worden. Gevoed, soms met honger en dorst, maar dan weer met een teugje uit die ware Rotssteen. Of een proefje van het verborgen manna, mildelijk gevoed uit de ware Heilsfontein, die wel altijd springende is voor de zodanigen, maar waar ze altijd en weer bij vernieuwing daarheen geleid moeten worden.
- Ten vierde worden ze betiteld met de naam van gevangenen, die vrijheid ontvangen zullen. En dat wel door de Grote Overwinnaar, die de gevangenis gevankelijk gevoerd heeft. Deze, in zoveel gevangnissen hier op aarde besloten, deze kinderen van de gevangenis mogen zo nu en dan eens Pasen houden. Terwijl zij nog zijn in de gevangenis van de wereld of in de gevangenis van het lichaam van de zonde en des doods, mogen ze de lof zingen van hun grote Koning.

Laat ons nog een tijdje bij de gevangenen te Filippi vertoeven en ze beluisteren in hun bidden en zingen in die binnenste kerker. Of het de Heere behagen mocht gevangenen vrijheid te verlenen om te naderen aan zijn Tafel.

Tekst: Handelingen 16: 25.

En omtrent middernacht baden Paulus en Silas; en zongen Gode lofzangen. En de gevangenen hoorden naar hen.

Wij hebben in deze woorden de biddende en zingende gevangenen van Filippi en laten:

1. **Op de oorzaak van hun blijdschap.**
2. **Op de inhoud van hun blijdschap.**
3. **Op de vruchtbaarheid van hun blijdschap.**

1. **Op de oorzaak van hun blijdschap.**

Keren wij dus terug met onze aandacht naar de plaats waar wij de vorige keer de dienstknechten van Christus als gevangenen gelaten hebben, namelijk in het donkere hol te Filippi; met de voeten in de stok. Nemen wij even een kijkje in de gevangenis in het algemeen, dan mogen wij de volgende zaken zeker veronderstellen:

- (1) Daar zaten vele gevangenen in datzelfde huis van bewaring, doch niet één zoals deze twee Godsmannen. Zeker mogen wij aannemen, dat daar in een cel naast hen een oproermaker zat, daar aan een andere kant van hen een dief, ginds een inbreker, daar wellicht een moordenaar. Het zijn plaatsen waar het uitschot van de natie, die de samenleving met mensen niet waardig zijn, of die gevaarlijk zijn voor anderen, opgesloten worden. En onze trouwe kruisgezanten zitten als de ergste kwaaddoeners tussen hen allen in, in de binnenste kerker. Geen man die zó gevaarlijk is dan zij. Daarom andere kwaaddoeners rondom hen in cellen, maar zij besloten in een plaats, waar alle kans op verlossing was uitgesloten, met de voeten in de stok.
- (2) Zij zaten daar tot blijdschap en verheuging van de heren, die hen hadden aangeklaagd bij de rechters, ja tot verheuging van al de vijanden van het Evangelie. Nu was het immers afgelopen om nog meer van de duivel bezetenen te verlossen of meer volk afvallig te maken van de heidense afgoderij van die plaats. O, hoe hebben ze uitgeroepen: *Heah, wij hebben hen overwonnen; zij, die daar neerliggen, zullen niet meer opstaan.* Hoe heeft de duivel over zijn prooi gedacht te zegevieren, dat nu het werk geheel was stopgezet te Filippi en de stem van deze gezanten daar niet meer gehoord zou worden.
- (3) Slaan wij een blik op de gevangenen zelf, zo geeft ons de Geest als zijdelings een bijzondere opmerking, namelijk in deze woorden: *En omtrent middernacht.* Toen het middernacht was, gebeurde dat. Maar wat gebeurde wellicht één het middernacht was? 't Was nog hoog dag als de knechten mishandeld werden en naar de gevangenis gesleept werden. Zeker mogen wij onderstellen dat de vijand ze besprongen heeft en aangevallen; wie weet of hij niet zei: *u had hier in Filippi niet moeten wezen; u hebt u bedrogen; het gezicht van de Macedonisch man was maar een droom, een visioen en zo louter inbeelding.* Wellicht heeft hij ze een wrede marteldood voorgesteld en gezegd: uw eigen dwaasheid kost u thans het leven. Wat zullen de nieuw bekeerlingen hier nu denken? Wie weet of Lydia keert nog terug en de mensen aan de rivier menen nu zeker dat u kwaaddoeners zijt. O, wie weet of hij de liefde en de zorg des Heeren niet verdacht maakte bij hen en niet zei als tot Elia: 'Nu hebt u zo geijverd voor de Heere en nu zoeken ze uw ziel om die weg te nemen; is dat liefde Gods? Was Hij niet machtig u te helpen en te verlossen van de vijanden?' Kwam de boze vijand zo bij de Heere Jezus? En bespringt hij nog dagelijks het volk van God? Hoe zou hij deze gevangenen hier met rust hebben kunnen laten in de kerker? Maar het behaagde de Geest niet het aan te tekenen, zo is het of ons hier geleerd wordt dat al de instrumenten des vijands toch niet zullen gelukken en dat de Heere te Zijner tijd zegt: *Laat af van hen.*

Want omtrent middernacht komt er verandering. Omtrent middernacht moet de duivel

wijken. De Heere komt over tot de gevangenen en brengt ze een bezoek van Zijn vriendelijke tegenwoordigheid en nu verandert de doodsschaduw in de morgenstond. Nu is het: *als goud zal ik uitkomen*. Zij hebben ons omringd als bijen, maar zijn uitgeblust als een doornenvuur. De vijand moet vluchten nu 't is op 't ergste; op 't donkerste in het holste van de nacht. Ze voelen nu een open weg tot de Troon. Die weg die door al de deuren, sloten en grendelen van de gevangenis niet belemmerd kan worden. Het is of hier Jona getuigt: *Vanuit de buik des grafs schreide ik en Gij hoordet mijn stem*.

O, geliefden, wij wenden ons van de gevangenen te Filippi naar een volk in de grote wereldgevangenis, dat thans aan de Tafel des Heeren de grote deugden Gods heeft te verkondigen. Die dan veelal vooraf zo besprongen worden door Satan, die ze zo in stok en boeien heeft besloten en met zóveel 'jamaar's' benauwd, dat het een middernachtelijk duister voor hen is, waar ze niet uit weten te komen. Daarom willen wij inzonderheid u wijzen naar de tekenen die u verwijzen naar de waardige Gevangene in Gethsémané, naar Hem, die in de binnenste kerker van Gods rechtvaardige toorn en gramschap eenmaal opgesloten was als in een middernachtelijk duister, waar Hij met bebloede en doorploegde rug, met een aangezicht vol builen vanwege kinnebakslagen, met een doornenkroon op Zijn Gezegend hoofd, aan het woedend heir van duivelen was blootgesteld en in de eeuwige Godsverlating. Hij brulde onder het wraakzwaard des Vaders, gehangen tussen kwaaddoeners als de allerergste van allen. Die Zijn broederen vreemd was en onbekend Zijner moeders kinderen.

Gevangenen in ons midden, zie door deze gevangenschap voor u een deurtje van hoop geopend en een eeuwige verlossing teweeggebracht. Zie voor uw ogen de tekenen: gebroken brood en vergoten wijn, die u naar die tijd van Zijn gevangenschap wijzen en die zo onmisbaar was om uw gevangene, veroordeelde en gegeselde ziel een open deur te verwerven, die niemand kan sluiten. Wij roepen tot die gebondenen Sions in al hun kuilen en gevangnissen: *Komt, de Meester is hier en Hij roept u*.

Wilt u de overblijfselen van dat lijden niet dragen, de littekenen van onze Heere Jezus? Is de wereld een gevangenis voor u geworden, het lichaam der zonde een gevangenis, soms uw eigen huis een gevangenis? De waardige Gevangene verwierf voor u het jaar der vrijlating des Heeren, de tijd dat uw ketenen zullen afvallen en uw kluisters zullen versmelten van uw handen.

2. Op de inhoud van hun blijdschap.

Laat ons nog even terugkeren naar de kerker te Filippi en beluisteren de gevangenen daar. De tekst zegt: *En omtrent middernacht baden Paulus en Silas en zongen Gode lofzangen*. Ziedaar toehoorders het wapen tegen al de vurige pijlen des Satans en de redeneringen van het vlees.

(1) *Zij baden*. Zij baden gemeenschappelijk; zij baden niet om hun verlossing uit de boeien, maar zeer zeker om de voortplanting van het dierbaar Evangelie in die heidense oorden; om de uitbreiding van het Koninkrijk Gods, om de bekering van arme mensen, die nu nog in blindheid en afgodendienst verzonken lagen. Zij baden zeker in navolging van hun grote Meester voor hun vijanden, die hun al dat kwaad hadden aangedaan. Zij baden met Stéfanus: *Heere, reken hun deze zonde niet toe*.

O, het is of de heiligen in de gevangenis zichzelf vergeten, hun striemen niet voelen, geen dood vrezen. Al moesten ze door beulshanden sterven, als die Naam maar groot mocht worden, dat Rijk maar uitgebreid dan baden ze zeker om getrouwheid en standvastigheid in het geloof. Om de dierbaren Christus toch niet te verloochenen geen oneer op de bediening te leggen. Zij baden zeker om alles verder met geduld en lijdzaamheid te mogen dragen.

(2) *Zij zongen Gode lofzangen.* Aandoenlijk schouwspel zingende gevangenen. Zeker mogen wij hier letten:

- a. Op de vervulling van de dierbare toezegging huns Meesters: *Verblijdt en verheugt u in dien dag; also hebben ze vervolgd de Profeten die vóór u geweest zijn.* Nu het licht van binnen was opgegaan, zagen ze dat ze in de rechte weg waren, dat hun Meester hen daarin was voorgegaan. Zelfs de Apostelen voor hen waren uitgegaan van het aangezicht van de Joodse raad, *verblijdt zijnde dat ze waren waardig geacht om Zijns Naams wil smaadheid te dragen.* Hoe dierbaar ging het licht nu op over 't werk van Koning Jezus, dat toch altijd bevochten was door Satan en al zijn gevolg vanaf dat de vijandschap gezet was tussen vrouwen- en slangenzaad. Paulus kon zich nu gevoegelijk herinneren dat van het eerste begin dat de Heere Jezus hem in dienst genomen had de vijandschap zelfs van zijn eigen volk tegen hem ontstoken was. Geen wonder, dat dan heidenen en vreemden hem vervolgd.
- c. *Zij zongen Gode lofzangen.* Dus geen zingen over de banden of de goddeloosheid van de vijanden; o nee, dat smartte hen innerlijk. Graag zouden ze gehad hebben dat ze allen waren neergevallen voor Koning Jezus en hun afgodendienst verlaten hadden. Ze zongen ook niet van zichzelf van hun trouw of standvastigheid; van hun lijdzaamheid of goede hoedanigheid. Het waren ook geen treurzangen over hun wonden, ontbering of het hun aangedaan onrecht. O nee, ze zongen zo min van zich, zelf als van de kerker, maar Góde lofzangen. Dat wil zeggen: zij zongen van de Weg van Verlossing in Christus; van het onbegrijpelijke wonder van genade voor verloren schepselen, die met die gezegende Weg bekend gemaakt mochten worden. Arme heidenen, die eertijds ver waren, toen Hij ze had laten wandelen in hun wegen, maar aan wie nu gepredikt werd hoe de vruchtbare Jozef zijn ranken over de muur van de Joodse kerker heen spreidde om arme vreemdelingen rondom die Wortel van Isaï te zetten. Hij zou nu staan tot een Banier der volken. In Welken de heidenen zouden hopen. Het was dus: zich verheugen in de weg van zaligheid die God gelegd had en geopenbaard had, hetwelk zij uitten in blijde lofpsalmen om Gode de ere toe te brengen van dat alles. Blij, dat zij aangewezen waren als gezanten van Christuswege, alsof God door hen bade; dat zij arbeiden mochten in dien wijngaard en alzo bij Hem in dienst waren om zijn getuigen te zijn. Ziedaar met een enkel woord het zingen en bidden van Paulus en Silas in de gevangenis toegelicht.

Andermaal wenden wij ons tot de gevangenen in ons midden, tot die gevangenen waarvan staat in Psalm 69 vers 34: *Hij veracht zijn gevangenen niet.* Deze gevangenen wekken wij op tot bidden en zingen, want:

- Ten eerste. Door bidden en zingen is menigmaal de vijand weggevloten, die het de Kerk zo benauwd maakte door ál de waarheid als in donkere wolk samen te pakken, die ooit bedacht kan worden op zulke tijden als Koning Jezus roept: Komt herwaarts, houdt het middagmaal.
- Ten andere, omdat hun gewoonte wel is te vluchten of het bidden te staken, terwijl de Zoon van God Zelf als Hij in zware strijd was te ernstiger bad. O, gaat mede ten anderen male naar deze waardige Persoon, u zult Hem niet alleen vinden als een bidder die kruipt als een worm op de aarde in de hof der Olijven, maar Hij is ook de Zanger van de Paaszaal, waarvan wij lezen: *En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.* Zingende ging Hij zo die zware strijd tegen, dat worstelperk tegemoet. Zingende eveneens niet over de boosheid van Zijn vijanden of het verraad van Judas, maar zingende over die blijde dag, dat die

Sulamith, die nu nog van ver stond, het kinderoog op haar Vader zou slaan. Zingen, o wonder, over die schone erfenis die Hem ten dele zou vallen: de heidenen tot Zijn erfdeel te verkrijgen en de einden van de aarde tot Zijn bezitting. Komt, gevangene dochter Sions, u moet thans van dat grote heil zingen dat God gewrocht heeft, terwijl u nog leeft in de grote gevangenis van de wereld en terwijl ge u nog bevindt in het lichaam der zonde en des doods. Weet u wat bij u een grote hapering is? Dit u zou zingen willen als u uit de gevangenis was. Maar in de gevangenis zingen lijkt voor u een paradox. Weet u, gevangenen, waar dat vandaan komt? Het komt dat u teveel ziet in uzelf en op de omstandigheid alsof u alleen van uw verlossing moet zingen. Nee, u moet zingen van de Weg, die God gelegd heeft, van het Middel dat Jehovah daarstelde. Van Zijn Zoon, Die Hij afzonderde en ordeneerde. Bent u daar nooit blij mee geweest, met die Persoon, met die Weg, dat Middel? Nu, daarvan te zingen, terwijl 't vlees in de boeien is, met een bestreden ziel, dat is waartoe u heden geroepen wordt aan de Tafel des Heeren. Zeg ons, is er onder de ganse hemel één zaak. om van te zingen zó groot en waardig als deze? Is er gezongen over glorierijke overwinningen; over het geboren worden van kinderen op aarde; over het verkrijgen van kronen, waardigheden of ambten, ... zakt dat alles niet weg in een waardeloos niet bij de waardij van deze grote zaak: *Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden?* O, die Weg van de verlossing, waar de Engelen oudtijds begerig waren in te zien, waarvan het hemelse heirleger zong in Efratha's velden: *Ere zij God in de hoogste hemelen.* Waar de troonzalen, poorten en straten van de Godsstad daar boven eeuwig van zullen weergalmen. Zou u daarvan hier niet zingen en uw blijdschap over dat grote heil te kennen geven door uw toenadering aan de Tafel des Heeren? Het predikt u loslating uit de gevangenis en losmaking van de boeien van al de gevangenen Sions die hier vanuit hun kuilen zuchten: *de morgen, ach, wanneer?*

3. Op de vruchtbaarheid van hun blijdschap.

Nog vragen wij uw aandacht een ogenblikje voor de gevangenis in Filippi. Thans evenwel, niet voor de dienstknechten des Heeren, doch voor de andere gevangenen, die in de zelf de kerker waren opgesloten. De tekst zegt in het slot: *En de gevangenen hoorden naar hen.* Hoe vruchtbaar dit zingen en bidden van Paulus en Silas was, blijkt genoegzaam uit deze zaken:

- (1) Het was zowel te Filippi als in alle gevangenissen iets zeer zeldzaams gebed en gezang te horen. Veeleer horen wij uit de mond van gevangenen schelden en vloeken op de rechter, die ze veroordeelde; op het volk dat ze aanklaagde; op de dienaren, die ze daarheen brachten. Op z'n mooist zouden we uit de mond van gevangenen horen dat ze zichzelf en anderen beklagden over de deerniswekkende toestand, waarin ze zich bevonden. Maar nu, horen bidden en zingen, dat wekte de verwondering en maakte de belangstelling gaande, welke vreemde gasten toch bij hen in de kerker zaten.
- (2) De gevangenen hoorden naar hen. Waaruit ons duigdelijk wordt, dat de Apostelen overluid gebeden en gezongen hebben. Wellicht gebeden voor hun medegevangenen, of ze nog van hun boosheid bekeerd, tot de Zaligmaker geleid mochten worden. Gezongen, dat de goedertierenheid des heren is tot in eeuwigheid; gazon, gen van de verachten Steen, welke God tot een Hoofd des hoeks gelegd had. O geliefden, het gebed en gezang uit dezen kerker te Filippi is als een prediking voor de gevangenen en maakt hun gaande wat er toch gebeurd moet wezen en welke zeldzame gevangenen of thans hun naburen geworden waren.
- (3) Door deze Godvruchtige werkzaamheid van Paulus en Silas worden de slapers

wakker. 't Was immers in het holst van de nacht? De tijd, dat zowel gevangenen als andere mensen slapen. Ja, inzonderheid gevangenen, om hun moeite, verdriet en ellende te vergeten, zich maar veel toeleggen op slapen. Maar nu: waken in plaats van slapen; luisteren in plaats van nederliggen; opletten wat bidden ze; wat zingen ze daar naast ons. Wie weet, hoe velen er beschaamd zijn geworden, die lasterende in slaap gezonken waren of nog goddeloos bezig waren om hen en de rechters te vloeken. Laat ons slechts even deze heugelijke gebeurtenis, waarop nog groter dingen zouden volgen, weer voor uw aandacht brengen, die misschien meent aanstoot te geven met uw naderen aan de Tafel des Heeren, die misschien meent anderen te zullen ergeren. Wie weet of er zitten gevangen zondeslaven naast u, die zullen luisteren, zien, jaloers worden, zich verwonderen over u. Een naderen wordt heden van u gevraagd, hoorbaar en zichtbaar, zingen en bidden, dat anderen er getuigen van wezen kunnen.

Komt, gevangenen, ten derden male roepen wij u toe, zo hard te zingen van de weg van de verlossing, dat zij het allen zien en horen. Niet, dat ze horen of zien dat u zulk een voornaam persoon zijt, doch zich verwonderen dat de Heere zoveel kracht en vrijmoedigheid geeft aan enen, die zoveel gegeseld wordt en zo in de banden zit, dat hij om de Waardheid van het Offer zich niet durft te onttrekken. Zo bad de Heere Jezus, .dat zij het hoorden die een steenworp van Hem verwijderd waren, toen Hij de banden des doods en angsten van de hel gevoelde. Zo bad Hij aan het kruis al de zeven woorden dat vriend en vijand er getuige van waren. Zo zong Hij mede in de Paaszaal, toen Hij het lijden tegenging. Zo verwierf Hij u te vervrijmoedigen om aan Zijn Tafel in Zijn Koninkrijk hier op aarde te eten en te drinken.

Zingen: Psalm 138: 3 en 4.

Toepassing.

Zo hebben wij besproken en zó bezongen:

*Dan zingen zij, in God verblijd
Aan Hem gewijd,
Van 's heren wegen.*

Zo hebben wij uw aandacht bij de gevangenen des heren te Filippi in hoofdzaken langs zulke opmerkingen zoeken te leiden wat ons thans onder de invloeden des Geestes kon nuttig zijn. Wij hebben het daar op aan zoeken te sturen u zo mogelijk zoeken te ontnemen, waar velen van 's Heeren volk het rechte gezicht op missen, namelijk: dat er hier gezongen moet worden in de gevangenis. O, dat euvel, waaraan ~~o~~ velen mank gaan: te wachten op het gevoelsleven, op een kennelijke aanwijzing, op een dadelijke geloofsomhelzing, een toe-eigening van de Persoon des Middelaars of een deelachtig worden van zijn weldaden. Wij zeggen u dat u als gevangenen van 's Heeren wegen moet zingen met een onvoorwaardelijke overgave aan Zijn gezegende Borgtocht, zonder enig uitbeding uwerzijds. Alleen lettende op het waardig en allesomvattend bevel van de Meester: *Doe dat tot Mijner gedachtenis!* Bent u wèl of verkeerd gesteld, licht of duister, gemakkelijk voor uzelf of aangevochten, ... de grootste waarde van deze heilige inzetting moet al uw zwarigheden overwinnen en verzwelgen, zodat u met Esther betuigen wilt: *Kom ik om, zo kom ik om.*

Vraagt u, *hoe moet ik, als ik zó in de banden zit dat ik gedurig word aangevallen dat mijn werk geen waarheid is, zal ik dan toch tot de Tafel des Heeren moeten naderen?*

Wij antwoorden: Wisten Paulus en Silas wel, dat ze ooit verlost zouden worden uit hun

gevangenschap? En juist toen zij het opnamen voor de zaak des Heeren en van die weg zongen, nam de Heere het op voor hen, zoals in het vervolg zal blijken.

Zegt u: *ik kan niet zingen, noch bidden; ik ben veel te neerslachtig en bevreesd; te moedeloos en te bestreden.*

Wij antwoorden u: Zingt nooit over uzelf, maar steek uzelf dan liever in rouwgewaad, maar vraagt u eens af of u van deze Weg nooit gezongen hebt. Kent u geen tijd, dat u deze weg niet kende? Dat al de andere wegen en middelen om met God verzoend te worden, bij u faalden? En o, als u toen deze Weg open zag, zei u toen niet: *ik zal als een hond aan Zijn voeten blijven liggen, totdat ik door Hem opgenomen ben?* Werd u deze Weg toen niet dierbaar, onmisbaar, noodzakelijk?

Zegt u: *ja, maar ik ben zover niet gekomen dat ik daarin ben overgenomen en sinds die tijd ben ik zelfs veel verachted in liefde, ijver en geloof.*

Wij antwoorden: dat laatste is niet tot uw eer, maar staat u evenwel niet naar de volle zekerheid? Is het niet gedurig uw verzuchting, dat de gezegende Jezus u voor tijd en eeuwigheid mocht overnemen? Hebt u Hem niet dikwijls hart en hand gegeven en bent u bewust van uw nalatigheid, ontrouw, slapheid en ongeloof? Is dat u niet gedurig tot smart? Zeg ons, zou u wel uit de gevangenis, wel uit de boeien willen door een andere Weg? Hebt u niet evenals de aartsvaderen tijd gehad om weder te keren? Wel, wees dan niet ongelovig, maar gelovig.

Willen we u nog even het onderscheid aantonen tussen ware en valse genade uit onze tekst? Het kan tegelijkertijd dienen tot waarschuwing voor geveinsden. Let eens op het grote verschil van zingen hier in de kerker te Filippi en het jubelen in onze dagen van een vrolijk Christendom. Het verschil bestaat hierin:

- ? Vooreerst. De Apostelen zongen in de banden, banden om des Heeren wil, zoals al de ware vromen in zulke kluisters en kerkers zitten terwille van hun Meester. Want vroeger hadden ze dat niet. Toen mocht de consciëntie zijn werk eens doen, maar die geselingen en folteringen, die binnenste kerker, daarvan wisten ze niet. Sinds dat de Meester hun hand vroeg werd de tegenpartijder grimmig. Terwijl de genadeloze belijder, het vormelijk Christendom van die banden niet weten. Zij zingen wel, maar zijn nooit gekerkerd; zij bidden wel, maar omdat zij nooit hun eigen nood recht kenden, kan hun de nood van hun medegevangenen niet ter hart gaan. Zij hebben wel moeite, maar deze moeite niet, dat ze er buiten vallen en dat is het bewijs, dat ze er nooit zijn binnengevallen.
- ? Ten andere. De Apostelen zongen van de weg van de verlossing; ál de vromen doen het met hen is 't niet in toe-eigening, dan is het in uitzien, hoop, verwachten, reikhalzen. Terwijl de belijder zonder genade in één van deze twee uitersten valt: of hij is als de andere gevangenen en lastert en schelt op de Rechter. Hij is immers te hard, de straf, de gedreigde straf is te zwaar. De mens heeft toch maar onwetend in Adam gezondigd en doet het nog dagelijks door zwakheid en zal ten laatste dus geheel of ten dele buiten zijn schuld moeten verloren gaan. Óf, hij gelooft op zijn wijze, neemt Jezus aan, doet wat hij kan, leeft eerlijk en goed en houdt zich zo staande bij een uitwendige toestemming aan de gekende waarheid.
- ? Ten derde. Paulus en Silas baden en zongen ter middernacht. Dat doen nog de vromen en dat deden zij ten allen tijde. *Als mij bange was, riep ik de Heere aan,* zegt David. Dat doen ze als de tegenpartijder ze aanblaast, dan zeggen ze wel: *o, Heere, maak Achitofel's raad tot zotheid.* Óf: *verlos mij van mijn tegenpartijders, want zij zijn machtiger dan ik.* Terwijl anderen grijpen naar vleselijke wapenen of gaan naar hun goden, of zich zoeken te redden met hun verstand. Menigmaal is gebleken dat menigeen hun raadsheren hadden als de Perzische koningen, die æ

moesten pleisteren en bewieroken als de nood kwam om hun consciëntie gerust te stellen. O, dat verschil als de nood komt: Saul gaat naar de Tovenares; David gaat naar God.

Uit deze weinige gegevens kan het u een weinig duidelijk worden hoe de genade een kind van God beheerst, waar anderen totaal van vervreemd zijn. Daarom bidden wij u in de Naam van onze grote Zender dat ge uzelf nauw, ja zeer nauw onderzoekt. Wij kunnen u naarmate de Heere ons licht geeft, het onderscheid zo duidelijk mogelijk voorstellen, maar tenslotte blijft het voor uw rekening liggen. De mens beproeve zichzelf!

Sluit de Waarheid u buiten, wij bidden u, zet uzelf er dan niet binnen. U zou met het naderen aan de Tafel des Heeren uw oordeel en verdoemenis maar zwaarder maken. Eerst moet uw kindschap in de eeuwige Waarheid verklaard liggen, voor ge uzelf bij de kinderen mag voegen. Eerst moet u Christus tot Koning uitroepen eer ge u bij Zijn onderdanen mag rekenen. Eerst uzelf kennen en vanwege uw zonden u mishagen, eer u dat Offer te pas komt. Eerst hongerend en dorstend naar de gerechtigheid, vóór u Christus' lichaam en bloed geestelijk kunt eten en drinken. En is het waar, dat uw belijdenis u roept en verplicht; even waar is het dat zij u geen recht, geen kinderlijk recht geeft tot het grote heilgoed door Christus verworven. O, mocht u dat moeten en niet kunnen eens waarlijk in de engte brengen voor het aangezicht des Heeren. O, zag u uzelf eens veroordeeld in het toenaderen én uzelf veroordeeld in het achterblijven, u zou dan iets verstaan van de ontboezeming van de Kerk: *'k Wou vluchten, maar 'k kon nergens heen*. Konden wij u dit grote heilgoed voor verloren mensen in haar uitnemend heil zó voor ogen stellen, dat u nog heden al uw paarden zocht in te ruilen en te verkopen voor deze Parel van de allergrootste waarde! Konden wij uw huis op de bouwvallen van wettische gerechtigheid gegrond, van u wegnemen en u op deze vaste Rotssteen zetten, op de volkomen genoegdoening en de gerechtigheid van Christus. Maar och, u zult u niet laten gezeggen, tenzij het de Heere behage uw blinde zielsogen te openen voor uw gevaarvolle toestand.

Denkt toch, arme medereizigers naar de eeuwigheid, hetzij dat u straks vermetel op de hoogte des bergs zult klimmen óf dat ge u zult ontzien en in uw hut blijven, bedenk dat de Koning Zelf de aanzittende gasten zal overzien en te Zijner tijd komen zal om rekening met u te houden en dat dan de vreselijke sententie uw zal zijn: *deze Mijn vijanden, die niet wilden dat Ik over hen Koning was, breng ze hier en sla ze voor Mijn voeten dood*.

Volk des Heeren, wie u ook bent, al mag uw hart trillen als wij de geveinsden op Goddelijke last waarschuwen, wij nodigen u uit om de dood des Heeren te verkondigen. Geve de Heere, dat u door al de benden van de vijanden moogt heenbreken. Sterf dan maar aan Zijn voeten, in Zijn tegenwoordigheid, aan Zijn Tafel. O, bedenkt de waarde van het heilig Sacrament. Let op de betekende zaak en wacht ervoor dat u dat bloed niet onrein acht door u te onttrekken. Let ook op de grote goedertierenheid des Heeren dat Hij in de donkerste tijden die wij beleven met zijn inzettingen nog niet is geweken. Mogen sommigen ook in onze dagen het loochenen dat Christus nog een openbaring van Zijn Kerk heeft op aarde, die zeggen: *de Heere is geheel en al geweken*. En die daarom Sacramenten en Ambten smadelijk terzijde stellen. Wij verzekeren u dat - hoewel wij het tafereel van onze en 's lands zonden nooit zwart genoeg kunnen kleuren - wij verzekeren u, zeggen wij, dat de Grote Koning voor de uitvoering van Zijn eigen bevelen zorg draagt. Ook al zijn de dienaars maar nachtpitjes en zeer weinig in getal, al zijn onze vorige vergaderplaatsen ons ontzegd en die gewenste dingen tot woestheid

geworden.

Was er nog voor de Zoon van God een opperzaal om Pasen te houden met Zijn jongeren, al was het maar een geleende zaal, toen Hij in de voorhoven des Tempels geen plaats had, ... ook wij hebben nog een plekje in dit ondermaanse dal. Wij hebben nog de zuivere bediening van Woord en Sacramenten. Wij hebben (de Heere zij dank) nog disgenoten, waarvan wij geloven dat ze met een kinderlijk recht tot de Tafel zullen naderen.

Wij roepen u dan toe van 's Konings wege: *Komt tot de bruiloft!* Gij armen, verdrukten, hongerigen, gevangenen, wij verzekeren u uit 's Konings mond: de tijd nadert haast dat al uw banden voor eeuwig zullen verbroken worden en dat u het reine lied, niet meer in de kerker van uw lichaam hier op aarde, maar in het Vaderhuis boven, zult aanheffen. Daar zult u dat heilig, heerlijk en zalig Avondmaal van de bruiloft des Lams genieten, met dat weergalozе voorrecht uw Heere, Bruidegom en Koning te zien van aangezicht tot aangezicht.

AMEN.

Nazang: Psalm 87